

Kolumner

Johan Hakelius:

Jag ägnade minst 10 000 timmar åt att vänta på musikalisk genialitet. Det hjälpte inte. Jag hade gått på en myt. SID. 4

Marika Formgren:

Det som kallas svenska elevers "kritiska tänkande" är i bästa fall ett infantilt bjäbbande. SID. 9

PJ Anders Linder:

Det finns en tyst överenskommelse bland politiker om att vanligt folk inte behöver mer pengar än de handlar för. SID. 23

Stig-Björn Ljunggren:

En fiskares största problem är inte naturens nycker utan den politiska styrningen. SID. 24

Företagarnas fem viktigaste frågor får svar:

Vi ställer partierna mot väggen

Den Nya Välfärden ger dig översikten.

Så tycker partierna om den allmänna löneavgiften, företagets sjuklöneansvar, fusket i yrkestrafiken, regelkrånglet och arbetsrätten.

SIDORNA 4–8

Därför anmäldes Sverige till EU-kommissionen

Den Nya Välfärdens chefjurist: Upphandlande myndigheter använder kryphål i lagen för att slippa upphandla. Svenska domstolar följer inte EU:s regler. Regeringen måste nu rätta sig efter EU-kommissionens krav eller riskera att dras inför EU-domstolen.

SID. 13

Thomas Gür:

Välfärdsstaten klarar inte fri invandring

Men politikerna vill inte ta tjuren vid hornen. SID. 19

Företagarombudsmannens arbete ger resultat!

- Förslaget om nystartszoner stoppas
- Skärpta regler i yrkestrafiken
- Bättre sjuklöne regler för företagare

SID. 10

Gudrun Sjödén:

Snart är Kina och Indien ikapp oss kunskapsmässigt

Vi måste ta tillbaka tillverkningen till Sverige.

SID. 14

Kolumner

Peter Santesson:

Vad skulle företagarnas kreativitet kunna uträtta om det fanns tid för annat än administration? **SID. 17**

Inger Enkvist:

Friskolekritikerna har missuppfattat huvudfrågan – att kvaliteten sjunker i alla delar av utbildningssystemet. **SID. 20**

den nya välfärden

Adress: Box 5625, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Danderydsgatan 10
Telefon: 08-545 038 10
E-mail: info@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se

Redaktionsråd: Susanna Popova, Patrik Engellau, Adam Rydström och Catherine Engellau.

Foton och illustrationer: Istockphoto och Den Nya Välfärden

Form & Produktion: The Factory of Design, www.thefactoryofdesign.se

Tryck: Bold Printing Group 2014

Den Nya Välfärden är en parti-politiskt oberoende tanke- och handlingssmedja. Vi tror att det blir bättre om makt och pengar flyttas från valda ombud till medborgarna själva.

VI HAR PRESENTERAT konkreta förslag för ett företagavänligare Sverige och för en ny välfärd sedan 1988. Hittills har vi publicerat drygt sjuttio skrifter. Vi finansieras genom stöd från närmare 18 000 företagare.

Det finns mycket att önska för en företagare. Vi säger: förbättra företagsklimatet, halvera arbetsgivaravgifterna åtminstone för upp till tio anställda och förändra arbetsrätten så att det blir mindre riskabelt att anställa folk. Vi har startat Konkurrenskommissionen och Företagarombudsmannen för att få ordning på offentliga upphandlingar och för att hjälpa företagare i nöd.

Den personliga integriteten är en del av demokratin. Vi har startat Integritetsombudsmannen till skydd för medborgarnas privatliv. Onödig övervakning ska vi inte ha.

Vår röst behövs. Vi försöker göra något åt sakerna. Och det gör vi – med god hjälp av Sveriges företagare. Den Nya Välfärdens arbete för ett bättre företagsklimat fortgår.

08 ALLIANSEN VIKER SIG OM VINSTFÖRBUDET

Vi lever i en tid av triangulerandets tyranni där man tror att man vunnit slaget genom att vika ner sig. Vi behöver istället försvara valfriheten, säger Anders Johnson.

12 CYKELKUNGEN SALVATORE GRIMALDI

De stora företagen skapar inte så många nya jobb. Jobben skapas av nya och mindre företag, säger cykelentreprenören Salvatore Grimaldi.

15 PATRIK ENGELLAUS ORO FÖR FRAMTIDEN

Politiker kan besluta om budgeten, men inte styra attityder. Det är upp till det civila samhället att återigen tråda fram och lösa samhällsproblemen, skriver Patrik Engellau i sin nya bok "Min oro".

16 HUR SKAPAS 144 000 NYA JOBB?

Den Nya Välfärden uppdrog åt opinionsundersökningsföretaget SKOP att göra en enkät bland Sveriges företagare.

17 ORÄTTVIST MED BIDRAGSJOBB

I det längre perspektivet måste företagarna få incitament att anställa även utan bidrag.

20 INTEGRITETS- OMBUDSMANNEN VARNAR FÖR KONTANTLÖSA SAMHÄLLET

Om vi använder kort istället för kontanter kan våra liv kontrolleras i detalj.

21 SIGNHILD ARNEGÅRD HANSEN INTERVJUAS

Grundaren av Svenska Lantchips: "Utan sjuklöneansvaret skulle det vara lättare att anställa fler och växa snabbare"

24 BORLÄNGE KOMMUN UPPHANDLADE INTE ASYLBOENDE

Konkurrenskommissionen avslöjar hur kommunen bröt mot lagen när de tilldelade ett kontrakt på över 30 miljoner till en privat aktör.

För att läsa mer om Den Nya Välfärden, gå in på vår hemsida: www.dnv.se

Vad var det som en gång gjorde Sverige till ett så bra land?

NYLIGEN TRÄFFADE JAG EN GAMMAL VÄN från Latinamerika som jag inte sett på fyrtio år. Jag hade anat, men inte insett vidden av hans framgångar. Han hade blivit utrikesminister och chef för regionala utvecklingsbanker, han hade varit en av kontinentens mest hyllade ekonomer och umgåtts med påvar och presidenter.

Idag saknar världen ledare, sa han och la ansiktet i djupa veck. Obama klarar det inte och FN kan vi räkna bort.

Det stämmer för mitt land också, instämde jag. Men det är inte bara ledarskap som saknas. Det värsta är att vi inte har något mål att leda mot; det är inte i första hand personer som saknas, utan visioner.

Så är det nog, suckade min vän. Det är ledsamt för oss progressiva latinamerikaner som alltid betraktat Sverige som ett föredöme.

SVERIGES INTERNATIONELLA STJÄRNSTATUS som föregångsland varade under ett antal decennier från 1950-talets början och hängde ihop med vår nydanande och framgångsrika välfärdsstat (som med fog, i alla fall enligt min uppfattning, förknippades med socialdemokratien). Välfärdsstaten var resultatet av en enda politisk idé, en vision som var så naturlig och självklar att den knappast behövde formuleras, nämligen att den politiska överheten skulle använda sin makt till att göra livet så enkelt och behagligt att leva för medborgarna som det bara gick.

Tanken var oslagbar och naturligtvis förödande för socialdemokraternas motståndare; hur skulle man med trovärdighet kunna gå till val på parollen "Vi tycker inte att politiker ska anstränga sig för att göra livet mer uthärdligt för medborgarna"? Borgarna bet ihop och tvingades motvilligt att traska patrullo i den mån de inte kollektivanslöt sig till det socialdemokratiska synsättet.

Sedan, under det förra århundradets två sista årtionden, hände något. Medborgarna började betrakta den politiska överheten i ett annat ljus. Visst gjorde välfärdsstaten mycket gott, men var det rimligt att skatterna tog en bra bit över hälften av bruttonationalprodukten? Och fanns det inte något förmyndaraktigt i politikernas ambitioner att lägga livet till rätta för folk? Vem var det egentligen som skulle bestämma över rätt och fel i medborgarnas liv, politikerna eller de själva?

SÅ FICK VI – och den övriga västvärlden – några årtionden av liberaliseringar på snart sagt alla områden, för svensk del sänkt skattetryck, fritt skolval, avreglering av ett antal monopol, till exempel inom telekommunikationer och arbetsförmedling, samkönade äktenskap och rätt till assisterad befruktning för lesbiska, öppnare gränser för invandring (från 12 tusen beviljade uppehållstillstånd 1980 till 116 tusen år 2013).

Men nu står vi och kliar oss i huvudet och vet inte vad vi vill. Eller rättare sagt: många vet precis vad de vill, men de olika viljorna är oförenliga. En del vill införa någon sorts medborgarlön för att slutgiltigt befria medborgarna från plikten att försörja sig själva medan andra vägrar betala för sådant. En del vill fortsätta att sänka skatterna, medan andra tycker att de måste höjas. En del vill bromsa invandringen, medan andra tycker att nationens gränser ska öppnas på vidare gavel. En del tycker att

det fria skolvalet ska upphävas, medan andra vill se det fördjupat. En del vill se kvinnor inkvoterade i börsbolagens styrelser, andra gör hårdnackat motstånd mot sådana inskränkningar av bolagsägarnas rätt att själva bestämma.

Det finns kort sagt inte längre något eldande politiskt projekt

som de allra flesta kan ansluta sig till och de övriga åtminstone kan leva med. Det finns bara en kakofoni av högljudda och spretande uppfattningar.

VAD VI UPPLEVER, tror jag, är konflikten mellan två motsägelsefulla trender som utvecklats under årtionden, kanske ännu längre, och som nu rör upp vågor likt två mötande havsströmmar.

Den ena trenden följer av välfärdsstatens inneboende logik och affärsidé, nämligen att i ökande utsträckning styra medborgarnas tillvaro till det bästa (där det bästa definieras av lagstiftarna), till exempel (för länge sedan) att införa allmän tjänstepension eller (numera) att besluta att pappor ska vara hemma med sina barn. I praktiken innebär detta att medborgarnas liv i ökande utsträckning formas efter en enhetlig, central vilja.

Det säger sig självt att den sortens politik är desto mer naturlig och acceptabel ju mer lika varandra medborgarna är. För femtio år sedan, medan Sverige fortfarande var ett relativt enhetligt samhälle med en homogen befolkning, framstod välfärdsstatens ambitioner som vällovliga och välsignelsebringande. Välfärdsstaten gjorde helt enkelt saker som nästan alla tyckte var bra.

Den andra trenden undergräver emellertid den homogenitet som var en förutsättning för den första trendens framgångar. Det tydligaste tecknet på detta är den multikulturalism som snabbt uppstår när det årliga antalet nya permanenta uppehållstillstånd är betydligt större än antalet nyfödda.

Men invandringen är bara en delkomponent i homogenitetens sönderfall. De enorma ekonomiska framstegen (och välfärdsstatens engagerade bistånd) har underlättat för människor att befria sig från de gamla gemenskaperna, som till vissa delar kunde kännas betungande: familjen och släkten som ställde krav, kyrkan som utfärdade moraliska pekpinningar, stränga lärare som krävde disciplin och läxläsning, fanjunkaren

som krävde centimeter rättning i leden, främmande tanter och farbröder som inte aktade för rovt att ta unga slynglar i örat för bus och andra förseelser.

I STÄLLET FÖR (med viss överdrift) ett relativt enhetligt kollektiv av medborgare som till stor del ägnade sig åt att forma, uppfostra och likrikta varandra har vi nu ett folk av självständiga individualister med ambitioner att förverkliga sig själva, ofta på ett helt annat sätt än vad som hade fallit det gamla homogena kollektivet i smaken, individualister som tar sig rätten att bli indignerade och kränkta när omvärlden ger uttryck för kollektivets i vissa fall närgångna och odiplomatiska tillrättavisningar. Men utan ett kollektiv med en gemensam uppfattning om hur mänsklig samvaro ska gestalta sig finns inget civiliserat samhälle.

Det här är sannolikt en mer riskabel utveckling än vad den i förstone kan förefalla. Demokratin förutsätter en någorlunda tolerant och enhetlig allmänvilja, i varje fall om den ska administrera något annat än en ren nattvaktarstat. När demokratin prövas i samhällen – se på följderna av den arabiska våren! – där en sådan allmänvilja saknas kan resultaten bli förödande.

Jag påstår inte att Sverige är på väg att bli ett nordiskt Egypten. Men jag tror att vi behöver fundera lite mer på vad som en gång gjorde Sverige till ett så behagligt, tolerant, ekonomiskt framgångsrikt och anständigt samhälle.

PATRIK ENGELLAU
ordförande, Stiftelsen Den Nya Valfärden

Kolumn

Genier är ute – energisk vinner

JAG ANTAR ATT en möjlig förklaring till att jag inte blivit rockstjärna – åtminstone inte än – är att jag saknar talang. Under alla år som jag släpade min gitarr fram och tillbaka till den kommunala musikskolan i Enköping, kan jag inte påminna mig att jag någonsin lyckades tända ett hoppets ljus i min lärares ögon. Allt var ljumma leenden, förstrött vänliga råd och House of the Rising Sun.

Vid sidan av bristande talang, saknar jag möjligen utseendet också. Phil Collins i all ära, men i allmänhet mår en rockstjärnekarriär bra av ett underskott av underhudsfett, ett överskott av hår och ett visst mått av karisma.

Inte många rätt där, för min del.

Men ju äldre jag blir, desto mer undrar jag om det verkliga problemet inte är att jag blivit förd bakom ljuset, eller snarare fört mig själv bakom ljuset. Misstanken började smyga sig på redan för några år sedan, efter att min fru läst Malcolm Gladwells bok "Outliers: The story of Success".

Vi gör ofta så hemma hos oss: min fru läser, jag intervjuar henne vid matbordet och skriver sedan en kolumn som ger intrycket av att jag själv läst något.

Hursomhelst, det är i "Outliers" om Gladwell skriver om 10 000-timmarsregeln, det vill säga idén att man måste göra något i 10 000 timmar, för att bli riktigt bra på det. Det är grunden till framgång. Det gäller till och med rockstjärnor. Beatles harvade i unkna källare i Hamburg dag ut och dag in. Timme efter timme. Utan det skulle det aldrig ha blivit någon beatlemania.

Menar Gladwell.

Det säger något om hur vi ser på framgång att ett sådant budskap kändes rätt revolutionerande när det först kom: Ansträngning och arbete spelar roll. Hur kan någon bli bästsäljande författare på att påpeka en sådan självklarhet?

Jo, därför att vi tror alldeles för mycket på geniet och på lotteriet. Det var det som var mitt huvudsakliga problem på musikskolan i Enköping. Visst övade jag, men jag gick mest omkring och väntade på att drabbas av genialitet. På att livets lotteri skulle sticka till mig en högvinst. Hur många timmar jag ägnade åt ackordföljder vågar jag inte säga, men att jag ägnade minst 10 000 timmar åt att vänta på musikalisk genialitet, är jag rätt säker på.

Det hjälpte inte. Jag hade gått på en myt.

Efter att ha bläddrat i några av alla rockstjärnebiografier som kommit ut – Pete Townsend, Ozzy Osbourne, David Bowie, Suggs i Madness – känner jag mig ännu mer lurad. Alla historier är olika, förstås, men nästan ingen rockstjärna låtsas som om saker och ting bara hänt. Det är talang i boten, men sedan är det jobb, jobb, jobb. Målmedvetet företagande.

Pete Townsend visar sig vara en rätt duktig affärsman. Eric Clapton likaså. David Bowie vet precis hur en företagare i musikbranschen måste tänka. Bob Dylan säger mest ingenting, som vanligt, men kolla på honom. Tror du att han gör saker lite på en höft, eller att han har full koll på karriären?

Det jag försöker säga är inte att vi går miste om en väldig massa rockstjärnor, på grund av att folk väntar på att drabbas av genialitet. Det jag försöker säga är att vi antagligen går miste om en väldig massa företagare i största allmänhet. För även i mindre tjugusiga branscher tror jag att många utgår ifrån att framgång är en slump, eller något som kommer av sig själv till vissa, men aldrig till andra. Att framgången tillhör genierna och turknuttarna. Att resten får nöja sig med lönearbete.

Är det något vi kan lära av rockstjärnorna, så är det att motsatsen gäller. Framgångsrikt företagande bygger på en sak: egen företagsamhet.

Man kanske skulle plocka fram gitarren igen. □

Johan Hakelius

Skribent

Den Nya Velfärden stöds av uppemot 20 000 svenska småföretagare. Vi vet vad företagarna känner och tycker. Mellan 12 maj och 9 juni talade vi med drygt 11 700 företagare om vad de anser vara de fem viktigaste valfrågorna. Läs vad företagarna tycker och vad partierna svarar.

1. Den allmänna löneavgiften

Den allmänna löneavgiften utgör nästan en tredjedel av arbetsgivaravgifterna. Syftet med arbetsgivaravgifterna är att finansiera det sociala trygghetssystemet, men intäkterna från den allmänna löneavgiften är inte öronmärkta för dessa ändamål. Istället fungerar den allmänna löneavgiften som en dold skatt som saknar koppling till försäkringssystemet och bidrar till att kvarhålla arbetsgivaravgifterna på en hög nivå. Den Nya Velfärden anser att denna orättvisa skatt bör avskaffas helt.

– Hur motiverar ni att en tredjedel av arbetsgivaravgifterna utgörs av en skatt som saknar koppling till försäkringssystemet och vad vill ni göra åt denna orättvisa under nästa mandatperiod?

Moderaterna svarar:

Arbetsgivaravgifterna finansierar en del av det sociala trygghetssystemet med koppling till inkomstbortfall såsom som t.ex. sjukförsäkring och föräldraförsäkring. Andra ersättningar som bidrar till social trygghet men som inte är inte kopplade till sjukförsäkringsavgift och föräldraförsäkringsavgift är exempelvis ersättningar som är bidrag t.ex. barnbidrag. Allmän löneavgift infördes under andra halvan av 90-talet. Tanken var att den skulle jämna ut variationerna för att inte arbetsgivaravgiften på totalen skulle variera år från år. Vi ser det inte som att det är en dold skatt då den delfinansierar Sveriges välfärd. I dagsläget ser vi ser inget utrymme att sänka några skatter under nästa mandatperiod. Däremot är det möjligt att det kan komma att ske justeringar av fördelningen inom arbetsgivaravgifterna.

Folkpartiet svarar:

Folkpartiet delar bilden av att arbetsgivaravgifterna inte motsvaras av någon förmån utan kan ses som en ren skatt och instämmer i att det kan ses som ett problem. Samtidigt är intäkterna från löneavgifterna stora, runt 40 miljarder kr per år, vilket gör det statsfinansiellt svårt att avskaffa den. Den mest framkomliga vägen är sannolikt att se över

denna del av arbetsgivaravgifterna inom ramen för en större skattereform.

Kristdemokraterna svarar:

Ända sedan återinförandet 1995 har den allmänna löneavgiften justerats inom ramen för ett oförändrat totalt arbetsgivaravgiftsuttag – ett avgiftsuttag som sedan 2006 sänkts med en procentenhet. Under senare år har den allmänna löneavgiften höjts, bland annat med anledning av sänkta avgifter och beräknade lägre kostnader för sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen. Kristdemokraterna värnar om ett skattesystem som stärker incitamenten till arbete, inte minst för de grupper som i dagsläget har en utsatt position på arbetsmarknaden. Av denna anledning har vi, tillsammans med övriga partier inom alliansen, bland annat lanserat reformer med riktade sänkningar av arbetsgivaravgiften, inklusive den allmänna löneavgiften, för både äldre och yngre (även lättnader för forskningsintensiva sektorer har genomförts till i år). Det senaste förslaget om ytterligare sänkt arbetsgivaravgift för personer som vid årets ingång inte fyllt 23 år blockerades dessvärre nyligen av oppositionen i socialförsäkringsutskottet, vilket vi naturligtvis beklagar.

Centerpartiet svarar:

Vi vill göra det billigare för företag att anställa fler människor. Arbetsgivaravgiften gör arbetskraftskostnaderna för företagen högre och påverkar den svenska konkurrenskraften och sysselsättningen negativt. Vi tycker att kopplingen mellan avgift och förmån i socialförsäkringssystemet är för svag. Den allmänna löneavgiften är att betrakta som en ren skatt, därför skulle vi vilja sänka den så att den på sikt hamnar på internationell nivå.

Socialdemokraterna svarar:

De sociala avgifterna går för närvarande med överskott i statsbudgeten. Men historiskt har även det omvända förhållandet varit gällande, dvs avgifterna har inte täckt kost-

Företagarnas fem viktigaste frågor får svar:

Vi ställer partierna mot väggen!

2. Företagens sjuklöneansvar

naderna. I dagsläget är det ett underskott i statens budget på ca 80 miljarder kronor. Vi ser mot bakgrund av det ingen anledning att sänka de sociala avgifterna.

Miljöpartiet svarar:

Miljöpartiet är positiva till sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag för att därigenom skapa möjligheter till fler nya jobb. Miljöpartiet föreslår en generell sänkning med 10 procentenheter upp till en maximal lönesumma på 760 000 kronor. Den sänkningen motsvarar mer än fullt ut den allmänna löneavgiften (på den delen av lönesumman som ryms inom 760 000 kronor).

Vänsterpartiet svarar:

Skatterna har sänkts med cirka 140 miljarder kronor sedan den borgerliga regeringen tillträdde. Deras skattesänkningar är 27 gånger så stora som de sammanlagda satsningarna på välfärden i kommunsektorn. Effekterna syns i växande kunskapsskillnader, större gruppstorlekar på fritids och i förskolan och akut personalbrist i sjukvården. Och trots ökad massarbetslöshet präglas regeringens politik av bristen på samhällsnyttiga investeringar för att skapa jobb. I det här läget menar Vänsterpartiet att skatteintäkterna bör vara högre än idag, så att vi kan satsa på att skapa fler jobb, på kvalitetshöjningar i välfärden och på investeringar i bostäder och infrastruktur.

Sverigedemokraterna svarar:

Den största delen av arbetsgivaravgiften går till att finansiera de offentliga trygghetssystemen i termer av till exempel pension och sjukförsäkring. Detta är något som vi alla solidariskt ska bidra till. Men den allmänna löneavgiften skiljer sig på så vis att den endast är en avgift, utan syfte. En kostnad utan mervärde. Därför gav vi nyligen löftet om att vi helt slopar den allmänna löneavgiften för alla företag upp till nio anställda, samt inför ett schablonmässigt avdrag för motsvarande belopp för större företag.

Arbetsgivarnas sjuklöneansvar har de senaste 20 åren varierat mellan två och fyra veckor. Men statistiken visar inte på något klart samband mellan antalet sjukskrivningar och längden på sjuklöneansvaret. I dag skapas fyra av fem nya jobb i småföretag. Sjukfrånvaron i små företag är betydligt lägre än vad de är i offentliga sektorn och i större företag. Det medför att småföretagare i praktiken subventionerar stora organisationer med högre sjukfrånvaro och därmed högre sjukkostnader. Regeringen har föreslagit ett differentierat sjuklöneansvar, men ett sådant system tvingar ändå arbetsgivaren att betala ut sjuklönen varje månad, vilket främst drabbar nystartade och små bolag med begränsad likviditet. Den Nya Valfärden anser därför att sjuklöneansvaret bör avskaffas helt för företag med upp till tio anställda.

– Vad vill ni göra för att minska sjuklöneansvaret för små företag?

Moderaterna svarar:

Alliansregeringen föreslår i promemoria S2014/3552/SF att ett nytt högkostnads-skydd ska träda i kraft 1 januari 2016. Företagens högkostnadsskydd ska gälla redan från de första dagarna när medarbetarna är sjuka och ersättningen betalas ut automatiskt. Det gynnar småföretagen och gör att de vågar anställa fler. Förslaget innebär att en arbetsgivare kommer att få kompensation för den del av sjuklönekostnaden som överstiger en viss andel av arbetsgivarens totala lönekostnad. Syftet med ersättningen är att minska den börda arbetsgivarens sjuklönekostnader kan utgöra. Det är särskilt de små företagen med höga sjuklönekostnader som ska avlastas denna börda. I den minsta storleksklassen, som omfattar de flesta företagen med anställda, föreslår vi att högkostnadsskyddet träder in efter cirka två sjukdagar. Resterande sjukdagar får företagen full ersättning för. Förslaget är på remiss med sikte på att finnas med i regeringens budgetproposition till hösten.

Folkpartiet svarar:

Företagens sjuklöneansvar bör slopas på sikt, samtidigt som arbetsgivarnas incitament att förebygga arbetsrelaterade skador och sjukdomar och bidra till rehabilitering av anställda ska bli tydligare. I första hand bör ett avskaffande av den andra sjuklöneveckan prioriteras. Regeringen har tagit ett första steg för att minska sjuklöneansvaret för företagen genom ett differentierat högkostnadsskydd. Detta innebär att man beaktar att sjukfrånvaron ser olika ut bland olika stora arbetsgivare. Högkostnadsskyddet träder in snabbare för små arbetsgivare och kan ge ersättning upp till 250 000 kronor per år. Det ska betalas ut automatiskt för att undvika krångliga ansökningsprocedurer. Slutligen ska det ge ersättning från början av sjuklöneperioden för att underlätta även för korta men frekventa perioder av sjukfrånvaro.

Kristdemokraterna svarar:

Sjuklönekostnaderna är ett problem för många mindre företag. Vi vill därför kraftigt minska sjuklöneansvaret genom det nya förslag om högkostnadsskydd som vi lagt fram genom Alliansen. Det nya högkostnadsskyddet kommer att minska kostnaderna redan för de första dagarna när medarbetarna är sjuka. Det riktar sig främst till småföretagare som kommer att kunna få hjälp med en stor del av kostnaden. Om det i framtiden visar sig att problemen för företagen kvarstår bör frågan återigen ses över.

Centerpartiet svarar:

Vi har jobbat länge för att sjuklönekostnaderna ska sänkas för företagen. I vårbudgeten föreslog vi tillsammans med de andra allianspartierna ett nytt högkostnadsskydd som kommer att gälla redan de första dagarna när medarbetarna är sjuka. Det här är ett bra sätt att sänka trösklarna för små företag att nyanställa och gör det lättare för människor som står långt från arbetsmarknaden att få ett jobb.

Socialdemokraterna svarar:

För att underlätta för småföretag att våga ta steget och anställa måste hela samhället vara med och dela på riskerna. Därför vill vi att staten ska ta över ansvaret för den andra sjuklöneveckan.

Miljöpartiet svarar:

Miljöpartiet ser att sjuklöneansvaret är en ett problem för små företag som vill växa och utvecklas och föreslår därför att sjuklöneansvaret helt avskaffas för företag med upp till tio anställda.

Vänsterpartiet svarar:

Vänsterpartiet vill helt slopa sjuklöneansvaret för småföretag med upp till 10 anställda. På så sätt avlastas företagen ekonomiskt samtidigt som utestängningseffekter på arbetsmarknaden minskar.

Sverigedemokraterna svarar:

I enlighet med Den Nya Valfärden vill vi slopa sjuklöneansvaret helt för företag upp till tio anställda. För ett litet företag kan sjukfrånvaro slå väldigt hårt ekonomiskt varpå detta faktum ger en stor osäkerhet inför nyanställningar. Denna osäkerhet måste vi bryta. För större företag så ersätts dessa upp till ett maxtak för ersättningen för tio anställda. På så vis undviker vi tröskeleffekter vid den elfte anställningen.

Läs partiernas svar på fråga 3–5 på nästa sida

3. Fusk i yrkestrafiken

Svensk åkerinäringens överlevnad förutsätter rättvisa spelregler och konkurrens på lika villkor. Tyvärr snedvrider oseriösa lastbilsförare konkurrensen genom att inte följa lagarna om däckmönster, cabotageregler, färdskrivare, arbetstider och fordonsvikt.

Den Nya Valfärden föreslår därför att skärpta lagar på området. Dokumentationskraven på cabotage ska skärpas. Föraren ska ha dokumentationen till hands för att underlätta poliskontroll på plats. Transportbeställaren ska ha ansvaret att se till att transportören är seriös och uppfyller reglerna för cabotage.

Polisen behöver även få mandat och ökade resurser för att kontrollera att reglerna följs.

Vi vill också att polisen ska ha möjlighet att kunna förse bilar med hjulkätting för att hindra fortsatt färd, så kallad klampning. Denna hjulkätting avlägsnas efter det att föraren åtgärdat felet och betalat eventuella böter. Bötesbeloppen för överträdelse bör höjas kraftigt

– Delar ni vår uppfattning om problemets omfattning och är ni beredda att verka för att våra förslag blir verklighet? Om inte, hur vill ni stoppa fusk i yrkestrafiken?

Moderaterna svarar:

Vi är väl bekanta med att det förekommer fusk i åkerinäringen. Därför har Transportstyrelsen på regeringens uppdrag tagit fram förslag för hur regelefterlevnaden på vägarna ska förbättras. Förslagen omfattar förhindrande av fortsatt färd (klampning, dock snarast modernare lösningar än hjulkätting), krav på frakthandlingar (i pappersformat eller elektroniskt) och sanktionsavgift för åkeriet. Regeringen har gått vidare med förslagen och arbetar med att införa dem i regelverken. Regeringen har redan lagt proposition om sanktionsavgift upp till 40 000 kr för det åkeri som inte följer reglerna har redan lagts och Transportstyrelsens övriga förslag bereds för att så snart som möjligt kunna införas i lagen.

Folkpartiet svarar:

Europas transportmarknad gör att handeln ökar och jobben blir fler. Det är dock viktigt att konkurrensen på den inre marknaden fungerar väl och en förutsättning är att gällande regelverk följs. Därför behöver det genomföras fler vägkontroller.

För att säkerställa att böter och sanktionsavgifter verkligen betalas måste polisen också få verktyg att hindra fortsatt färd. Folkpartiet vill att s.k. klampning ska kunna användas när det är nödvändigt.

Det är viktigt att sanktionerna är kännbara. Regeringen har därför lagt fram en lagrådsremiss om skärpta påföljder för den som bryter mot bestämmelserna om cabotagetransport. Förslaget innebär att den som bryter mot reglerna istället för

böter får avskräckande sanktionsavgifter som riktar sig till näringsidkaren. För att kunna förbättra kontrollmöjligheterna anser Folkpartiet att reglerna behöver bli tydligare kring vilket material som transportföretaget ska vara skyldigt att visa för att styrka att man följer regelverket. Det är också viktigt att även utländska fordon omfattas av trängselskatt och vägavgifter, vilket nu blir möjligt från 1/1 2015.

Kristdemokraterna svarar:

Att det förekommer fusk inom transportsektorn är inte okej. Sverige behöver en fungerande transportsektor och yrkestrafik. Överenskommelser måste hållas, lag och ordning ska upprätthållas. Illegala körningar snedvrider konkurrensen mellan seriösa företag och de som inte följer reglerna. Det handlar också om trafik-säkerhet och om goda förhållanden för anställda. Problemet måste bemötas och bland annat behöver tillsynen bli bättre.

Regeringen har föreslagit att det ska införas sanktionsavgifter, i stället för böter, för den som bryter mot bestämmelserna om cabotagetransporter. Den föreslagna avgiften är 40 000 kr. Syftet är att få till en rättvis och effektiv konkurrens inom åkeribranschen. Alliansregeringen har även skärpt beställarsansvaret för den som köper en transport.

Kristdemokraterna vill också att polisens kontroller av transporter ska bli effektivare, t.ex. genom att göra det tydligt vilka dokument som chauffören ska kunna visa upp. Vi arbetar också för att polisen ska ha rätt att klampa fordon. På så sätt kan polisen hålla kvar lastbilar som saknar tillstånd eller korrekta handlingar.

Centerpartiet svarar:

Åkerinäringen är viktig och det är oacceptabelt att oseriösa aktörer bryter mot lagar och regler i syfte att sätta konkurrensen ur spel. Det ska inte löna sig att fuska på de svenska vägarna. Därför inför vi nu kraftfulla sanktionsavgifter för den som bryter mot exempelvis cabotageregler. Tillsammans med de andra partierna i regeringen arbetar vi med två propositioner

som innebär hårdare krav på dokumentation som visar att transporten är laglig och införandet av just klampning.

Socialdemokraterna svarar:

Vi vill att svenska lagar och regler ska gälla på svensk arbetsmarknad oavsett var du kommer ifrån. För åkerinäringens del gäller att det ska vara konkurrensneutrala villkor. Det behövs en nationell samordnare för bättre regelefterlevnad i åkeribranschen, inte minst cabotagemissbruket måste stoppas. Det innebär att utländska förare/åkare kör uppdrag långt utöver det som är tillåtet. Vi är beredda att införa den holländska modellen för åkerinäringen vilket innebär att chaufförerna måste vara anställda av åkeriet.

Miljöpartiet svarar:

Miljöpartiet delar uppfattningen om problemets omfattning och vi är beredda att verka för bättre kontroll.

Vänsterpartiet svarar:

Ja. Era förslag överensstämmer med våra förslag för att stoppa den illegala trafiken och den sociala dumpningen inom åkerinäringen. Vi kommer att arbeta för att förverkliga dessa.

Sverigedemokraterna svarar:

Vi delar uppfattningen om att detta är ett omfattande och allvarligt problem. En av de negativa konsekvenser som EU-medlemskapet har fått är att det saknas kontroller för att säkerställa att den fria rörligheten fungerar inom ett rättssäkert ramverk. Man kan regelbundet läsa i medierna om hur utländska chaufförer frågar de villkor som bör gälla alla som agerar på den svenska marknaden. Vi vill arbeta för bättre kontroller, för ett solidariskt entreprenörsansvar där beställaren är skyldig att se till att deras underentreprenörer är seriösa. Vi vill se att alla företag som agerar på den svenska marknaden följer svenska avtal och villkor så att konkurrens sker på lika villkor.

4. Mer flexibel arbetsrätt

Arbetsrättslagstiftningen är så komplex att till och med jurister har svårt att förstå den. Samtidigt förväntas varje småföretagare som vill anställa känna till reglerna. Dessa regler gör tyvärr att företagare drar sig för att anställa, med följden att arbetstillfällen uteblir. Arbetsrätten bör därför förenklas så att den blir överskådlig och begriplig för företagarna. Att anställa kommer alltid att innebära en ekonomisk risk för arbetsgivaren. Men hur stor och hur förutsägbar denna risk är beror på reglernas utformning. Den ekonomiska risken kan minska genom att ändra turordningsreglerna i LAS så att kompetensen och inte anställningstiden avgör vilka som får behålla jobbet. Företag med upp till tio anställda bör därför undantas från turordningsreglerna.

– Hur vill ni förändra och förenkla arbetsrätten för att höja småföretagens vilja att anställa?

Moderaterna svarar:

Parterna har det huvudsakliga ansvaret för de centrala villkoren på arbetsmarknaden. Huvudvägen framåt är därför att parterna finner lösningar via breda uppgörelser som förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt. Syftet med trepartssamtalen har varit att nå överenskommelser om att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och stödja initiativ från parterna själva. Vi avser inte att genomföra några omfattande förändringar av arbetsrätten under kommande mandatperiod.

Folkpartiet svarar:

Vi i Folkpartiet vill att turordningsreglerna i lagen om anställningsskydd (Las) ska utgå ifrån kompetens, inte anställningstid. En förändring av arbetsrätten ska kombineras med ett bättre omställningsstöd för den enskilde i form av generell och förstärkt statlig arbetslöshetsförsäkring och ökade möjligheter till kompetensutveckling.

Kristdemokraterna svarar:

Kristdemokraterna vill slopa gränsen för hur många anställda företaget får ha för att utnyttja undantagsregeln i LAS.

Vidare vill vi fördubbla provanställningstiden från sex till tolv månader. Reformen skulle uppmuntra till tidigare anställningar och underlätta anställning av dem som står längre från arbetsmarknaden.

Centerpartiet svarar:

Vi vill att Sverige ska ha en arbetsmarknadsmodell som uppmuntrar till rörlighet, kompetensutveckling och omställning. Därför vill vi på kort sikt förändra turordningsreglerna så att företag får möjligheten att undanta personal i förhållande till företagets antal anställda. Företag måste kunna välja vilka medarbetare som behövs i företaget, oavsett om det gäller rekrytering eller avveckling.

Socialdemokraterna svarar:

Det är en myt att arbetsrätten hindrar nyanställningar. Det är få länder i världen där det är så lätt att säga upp anställda som i Sverige. Det stora hindret för nyanställningar är att matchningen på svensk arbetsmarknad har försämrats kraftigt. Många anställningar efterfrågas, men rätt kompetens saknas för de jobben. Vi vill därför storsatsa på utbildningar som gör det lättare för företagare att hitta rätt arbetskraft.

Miljöpartiet svarar:

Arbetsrätten måste alltid vara en balans mellan arbetstagarnas behov av trygghet och företagarnas behov av flexibilitet. Miljöpartiet har idag inga förslag på förändringar av LAS reglerna. Vi gör bedömningen att eventuella förändringar av dessa regler måste göras avtalsvägen mellan parterna på arbetsmarknaden.

Vänsterpartiet svarar:

Det är i grunden inte svårt att anställa eller säga upp i Sverige. Det finns inget självändamål i att ha en arbetsrätt som uppfattas som krånglig, men den kan inte förenklas utan att man pekar ut vad som ska förändras. Den nuvarande regeringen har emellertid infört fler anställningsformer och vi vill ta bort den allmänna visstidsanställningen. Att så många har tillfälliga och otrygga anställningar ser vi som ett stort problem. När det gäller turordningsreglerna så har arbetsgivare redan idag rätt att begära att arbetstagare som ska stanna på arbetsplatsen har tillräckliga kvalifikationer och vi vill inte genomföra den förändring som ni efterfrågar.

Sverigedemokraterna svarar:

Vi ser LAS som en av grundpelarna i den svenska arbetsmarknadsmodellen. Men samtidigt som vi värnar om trygghet för löntagare, inser vi också att vi måste ge utrymme för företagen att våga ta chanser, att våga anställa. Därför har vi lagt som förslag att utöka antalet undantag i turordningsreglerna från dagens två till fem. Landets företag, speciellt de mindre, måste få utökad möjlighet att behålla nyckelkompetens i tider av lågkonjunktur.

5. Företagarnas regelkrångel

Sveriges företagare dignar under regelbördan. Regelbördan har negativa effekter på entreprenörskap, näringslivsdynamik, produktivitet och ekonomisk tillväxt. Varken Alliansregeringen eller den föregående Socialdemokratiska regeringen lyckades minska regelbördan nämnvärt, trots att frågan ansågs prioriterad. Nu är företagarna trötta på tomma löften. Om Sverige ska ha en chans att konkurrera på världsmarknaden måste regelbördan minska kraftigt, och det snarast.

– Hur ser er handlingsplan ut för att minska företagarnas regelbörda?

Moderaterna svarar:

Sedan 2006 har alliansregeringen sänkt de administrativa kostnaderna för företagen med 7 miljarder kronor och närmare 600 förenklingsförslag har genomförts för att göra vardagen lättare för företagen. Arbetet har gett resultat. Det tillväxthämmande regelkrånglet för företagen har minskat från 30 till 22 procent, enligt Tillväxtverket. Under den kommande fyraårsperioden satsar regeringen 844 miljoner kronor på att förenkla reglerna för företagen. Vi vill bland annat sänka företagarnas administrativa kostnader genom minskade krav på uppgiftslämnande och förenklade myndighetskontakter. Vi vill också se över hur vi kan underlätta ägarskiftet i fåmansföretag och undersöka om man bör förenkla skattereglerna för optioner. För att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och innovativt företagande har vi också tillsatt en entreprenörskapskommitté som ska göra en bred översyn av förutsättningarna för att starta, driva, utveckla och äga företag.

Folkpartiet svarar:

Regeringen har bedrivit ett målmedvetet arbete för att minska regelkrånglet för företagen. Samtidigt står det klart att

mer fortfarande behöver göras för att ytterligare förbättra villkoren för Sveriges företag. Under perioden 2006–2010 sänktes de administrativa kostnaderna för företagen med 7 miljarder och närmare 500 förenklingsförslag genomfördes. Under den nu innevarande mandatperioden har regeringen valt att fokusera på de fem områden som bedöms ge störst effekt i företagarnas vardag. Vi vill att det arbetet fortsätter. Vi måste framför allt fokusera på de regler som företagen uppfattar som krångliga och där det finns potential till förenklingsåtgärder. Antalet ändrade regler är inte de viktiga, utan fokus måste ligga på att företagen upplever reella förbättringar i sin vardag.

Kristdemokraterna svarar:

Vårt vallöfte är att arbeta för en konkurrenskraftig beskattning, minskat regelkrångel och sänkta avgifter för företagen. Vi vill bl.a. se över 3:12 reglerna så att de inte missgynnar småföretagen.

Vi har i regeringsställning varit med och drivit igenom många åtgärder för ett förbättrat företagsklimat genom minskat regelkrångel för företagen. Vi vill fortsätta minska regelkrånglet och inrikta förenklingsarbetet på företagarnas vardagliga behov, t.ex. inget krav på månadsuppgiftslämnande, utvidga kretsen av företag som inte omfattas av revisionsplikt, uppgifter som företag lämnar till statliga myndigheter ska bara behöva lämnas en gång och till ett ställe.

Centerpartiet

Vi har minskat företagarnas administrativa kostnader med ungefär 7 miljarder kronor, men det är bara ett första steg i arbetet. I dag tvingas företag lämna in över 90 miljoner blanketter till över 70 olika myndigheter. Därför har vi initierat arbetet med att skapa en tjänst – En dörr in – som innebär att företag ska kunna

lämna de flesta uppgifter som myndigheterna kräver in vid ett tillfälle och på ett ställe. Vi vill utforma regler och processer så att de är bättre anpassade till företagarnas villkor och verklighet bland annat genom sänkta kostnader för företagen, minskat och förenklat uppgiftslämnande och förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå.

Socialdemokraterna svarar:

Vi vill att det ska vara enklare än i dag att röra sig mellan företagande och lönearbete.

Tryggheten för nya småföretagare bör stärkas genom att övergången från anställning till företagande underlättas genom att nyblivna företagare ska få ta med sig mer trygghet från sin föregående anställning.

Det ska också bli enklare att driva företag i Sverige genom till exempel att tillstånd och uppgiftslämnande till myndigheter från företag samordnas. Regelförenklingsarbetet bör därför ses över. Sjuklöneansvaret för företagare behöver ändras så att staten tar över ansvaret för den andra sjuklöneveckan

Miljöpartiet svarar:

Miljöpartiet menar att arbetet med att minska företagarnas regelbörda måste fortsätta och intensifieras. Ett konkret förslag är att avskaffa sjuklöneansvaret för småföretag under tio anställda. Vi har också bland annat föreslagit att länsstyrelserna ska få ett uppdrag att minska handläggningstiderna för regelärenden och att Sveriges kommuner bjuds in till ett arbete med att minska regelbördan från kommunerna gentemot företagen.

Vänsterpartiet svarar:

När nya lagförslag tas fram, ska det samtidigt analyseras hur dessa påverkar företagarnas administrativa börda.

Sverigedemokraterna svarar:

Vi arbetar löpande med att se över hur staten kan underlätta tillvaron för landets företagare och bidra till etableringen av nya företag. På nationell nivå arbetar vi bland annat för bättre samordning mellan olika myndigheter så att landets företagare inte skall behöva vända sig till så många olika instanser. Vi hoppas att vårt förslag om ett slopat sjuklöneansvar enligt vad som nämnts, skall bidra även till minskad administration och vi arbetar konsekvent för att minska och förenkla den flora av regler som idag beslutas på EU-nivå.

Socialdemokraterna och Moderaterna har i egenskap av framtida regeringsbildare fått en extrafråga att besvara.

Läs svaren på nästa sida

En rond till med
Socialdemokraterna och Moderaterna:

Höjd skatt vs Inga fler skattesänkningar

FÖRETAGARNA ÄR OROLIGA för hur en eventuell rödgrön regering kan komma att påverka företagarklimatet i Sverige. För att kunna bilda regering kommer Socialdemokraterna att bli tvungna att inkludera Miljöpartiet och eventuellt Vänsterpartiet. Läger man ihop förslagen från S, V och MP så går Sveriges företagare en mörk framtid till mötes. Höjd bolagsskatt, höjd arbetsgivaravgift för unga, skrotat RUT-avdrag återinförd arvsskatt, ny lastbils-skatt, höjd bensinskatt och höjd energiskatt är bara några av förslagen som oroar företagare. Inför valet förtjänar företagarna raka och ärliga svar gällande regeringsfrågan.

– Hur tänker Socialdemokraterna styra en regering med partier som på ett sådant beslutsamt sätt vill försämrat företagarklimatet? Vilken politik kan företagarna vänta sig om en rödgrön regering kommer till makten?

Socialdemokraterna svarar: Höstens val är unikt såtillvida att upp till nio partier kan få mandat i Sveriges riksdag. Då är det fel att på förhand läsa sig vid att det bara finns två eller kanske tre möjliga regeringsalternativ. Blockpolitiken är förlegad och försvårar en utveckling av Sverige i positiv riktning. Det är därför vi går till val som enskilt parti och det är därför det är fel att utgå från bara ett möjligt utfall av valresultatet när det gäller regeringsfrågan.

Rent sakpolitiskt kommer vi att gå till val på att ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Det kommer att innebära en politik som gynnar företagande, utbildning och innovationer. Många av de nya jobben måste växa fram i privata företag, något som vi är övertygade om att Sveriges företagare ser positivt på.

FÖRETAGARNA VILL HA ett bättre företagarklimat. Alliansregeringen har genomfört många bra reformer, men nu verkar reformarbetet stanna av. M har uttalat att det inte blir några skattesänkningar under nästa mandatperiod. Företagarna tycker att denna inställning är problematisk. Sverige har fortfarande världens näst högsta skattetryck, vilket hämmar företagets möjligheter att växa och anställa. För Moderaterna, som säger sig driva en arbetslinje, borde det därför inte finnas någon anledning att sluta med reformarbetet på grund av så kallade budgetskäl.

–Varför väljer Moderaterna att inte sänka skatten under nästa mandatperiod?

Moderaterna svarar: Tack vare Sveriges starka offentliga finanser har alliansregeringen kunnat genomföra kraftfulla åtgärder för att jobben ska bli fler. Vi har haft goda skyddsvallar, och det är centralt för ett litet öppet land som Sverige. Det är också en viktig förklaring till att Sverige har klarat krisen bättre än de flesta jämförbara länder.

När ekonomin börjar stabiliseras är det rimligt att offentliga finanser stärks. Därför bör finanspolitiken, från och med 2015, inriktas på att säkerställa att återhämtningen blir stabil och varaktig, att den kommer fler till del och att dagens underskott gradvis vänds till balans och överskott. Alla våra reformer i närtid kommer att behöva vara fullt finansierade, krona för krona. Därmed sker en omläggning av finanspolitiken från krisårens stimulanser – med långsiktigt riktiga skattesänkningar och utgiftsökningar. Då budgetutrymmet är begränsat ser vi nu inte utrymme för stora skattesänkningar under nästa mandatperiod.

FP och M viker ner sig i frågan om vinstförbudet

Valfrihetsrevolutionen inleddes på allvar 1991. Antalet enskilda alternativ inom skola, vård och omsorg ökade kraftigt. Men nu har ledande borgerliga politiker börjat sväva på målet...

I dag hyllas entreprenören av de flesta debattörer och aktörer. De politiska partierna tävlar i att framstå som det mest företagervänliga alternativet. Skolorna har ålagts att låta entreprenörskapsperspektivet genomsyra all undervisning. Många fackliga organisationer driver verksamhet för att stödja entreprenörskap bland sina medlemmar.

En rad politiska reformer har genomförts sedan 1988 i den riktning som Den Nya Valfärden har förespråkat – både av socialdemokratiska och borgerliga regeringar. Ett av de viktigaste framstegen gäller utvecklingen inom välfärdstjänsterna. Antalet enskilda alternativ inom skola, vård och omsorg har ökat kraftigt, något som enligt tillgängliga studier har uppskattats av både medborgare och anställda.

Den Nya Valfärden har här gjort avgörande insatser, inte minst genom att fokusera på kundvalslösningar i stället för entreprenadupphandling. Patrik Engellau bidrog aktivt till de första kundvalssystemen inom välfärdstjänsterna i Vaxholm 1992. Dessa reformer, och andra aktiviteter, bidrog till att

utvecklingen skyndades på även i andra kommuner.

DET VAR FAKTISKT INTE politiker eller ämbetsmän som uppfann de svenska välfärdsinstitutionerna. Inom praktiskt taget alla former av välfärdsverksamhet – förskolor, skolor och högskolor, sjukvård, handikapp- och äldreomsorg – har det funnits privat drivna verksamheter som var föregångare till de offentliga insatserna.

Under 1800-talet växte det fram många olika former av enskilda initiativ inom utbildning, vård och omsorg. Entreprenörer, ofta kvinnor, startade verksamheter inom välfärdsområdet. Ideella organisationer bildades. Ett viktigt exempel är Röda Korset som var pionjärer inom en rad områden, till exempel skoltandvård, barnkolonier, hemsamariter, färdtjänst samt besöksverksamhet på sjukhus, äldreboenden och fängelser.

UNDER EFTERKRIGSTIDEN började de enskilda alternativen successivt trängas ut. De flesta privata skolor och förskolor var nedlagda omkring 1970. De sista

områdena där enskilda alternativ hade mer än marginell betydelse var privatpraktiserande läkare och tandläkare. Men under 1970-talet ifrågasattes även deras existensberättigande.

Under de borgerliga regeringsåren 1976–1982 gjordes inte särskilt mycket för att bryta de offentliga välfärdsmonopolen. Vissa mindre reformer genomfördes dock, bland annat för att stärka privatpraktikernas ställning.

De offentliga välfärdsmonopolen ifrågasattes knappast av något politiskt parti under 1970-talet eller i början av 1980-talet. Men kring 1984 fördes detta fram som en politiskt viktig fråga, framförallt genom Moderatledaren Ulf Adelsohn och Folkpartiledaren Bengt Westerberg. Barnomsorgen kom att stå i centrum för denna debatt.

Anledningen till att debatten inledningsvis kom att handla mycket om barnomsorgen var att Pysslingen Förskolor AB startade 1983. Företagets affärsidé var att driva daghem på entreprenad med högre kvalitet och lägre kostnader än vad som var normalt i kommunerna. Bland annat skulle Pysslingen bara anställa utbildade förskollärare, inte några barnskötare. Föreståndaren skulle ges ett större ansvar. Personalen skulle få ständig fortbildning. Kostnader för lokaler och administration skulle vara lägre än i kommunerna.

SOCIALDEMOKRATERNA gick till hårt försvar av välfärdsmonopolen. "Det är en ofantlig skillnad mellan barn och sopsäckar", konstaterade Olof Palme på SAF-kongressen 1984. Han åberopade erfarenheter från företagsdrivna daghem USA med dålig kvalitet och som därför kallades "Kentucky Fried Children".

Bestämmelserna ändras 1984 så att daghem som drevs i vinstsyfte inte kunde få statsbidrag, den så kallade "Lex Pysslingen". Även fackliga ledare som Kommunalarbetsförbundets ordförande Sigvard Marjasin och TCO-ordföranden Björn Rosengren tog avstånd från företagsdriven barnomsorg.

Pysslingen hittade dock en lucka i lagstiftningen som gjorde att företaget kunde komma igång ändå, nämligen arbetsledningsentreprenad. Kommuner upphandlade föreståndartjänsten från Pysslingen men drev daghemmet i egen regi. De två första daghemmen enligt denna modell tillkom i Nacka 1986.

OMKRING 1990 INTRÄFFADE ett skifte i den svenska opinionen där tilltron till den offentliga sektorn avtog markant. Och då den borgerliga regeringen tillträdde 1991 inleddes valfrihetsrevolutionen på allvar. Lex Pysslingen avskaffades 1991 och friskolereformen genomfördes året därpå.

Mot bakgrund av det förändrade debattklimatet och de reformer som har genomförts sedan 1988 kan man ju fundera på om Den Nya Valfärden nu har gjort sitt.

Politiskt arbete är emellertid inte en linjär process där mänskligheten med automatik stiger upp ur mörkret och träder in i en mer upplyst tillvaro. Politik och opinionsbildning kännetecknas i stället ofta av cykliska processer.

UNDER SENARE ÅR har kraven på vinstförbud inom välfärdsområdet växt sig allt starkare inom de röd-gröna partierna. Enskilda alternativ ifrågasätts inom skola, förskola, sjukvård och äldreomsorg. Medierna stämmer ofta in i skallet på nyhetsplats. Existensen för tusentals enskilda aktörer inom välfärdsområdet hotas, liksom valfriheten för hundratalsentals nyttjare av deras tjänster.

Mest förvånande är att många ledande borgerliga politiker tiger som möss – eller rent av stämmer in i skallet mot de reformer som deras partier har varit om att genomföra. Vi lever i en tid av trianguleringens tyranni där man tror sig vinna slaget genom att vika ner sig. Ledande politiker inom de partier, Folkpartiet och Moderaterna, som på 1980-talet var tidiga med att ifrågasätta de offentliga välfärdsmonopolen, har nu börjad sväva på målet.

1970-talets kollektivistiska stämningar gör sig åter påmind i debatten. Också under det kommande kvartsseket behövs därför en gerillarörelse som tror på den vanliga människan, som tror att hen klarar mycket mer än vad medborgarna får tillfälle att visa i

dag. Den Nya Valfärdens uppdrag är ännu inte avslutat. □

Anders Johnson
Skriftställare
med inriktning
på entreprenörskap

Kolumn

Svensk konsensus på tvärs med företagsamhet

SOM DOTTER TILL EN FÖRETAGARE har jag sett både framsidan och baksidan med att driva företag: Friheten att få bestämma över sig själv och slippa chefer, den ekonomiska belöningen när hårt arbete lönar sig och pengarna rullar in. Men också lågkonjunkturen som inte går att rå på, hur alla sparmedel pumpas in för att rädda företaget, och när det ändå inte vänder: konkurs, kronofogde och fattigpension; trots 14 miljoner i inbetalda skatter.

Det har fått mig att fundera över vad en företagare är byggd av, eller bör vara byggd av. Vad är "det rätta virket" för en företagare?

Mitt svar: Företagare måste vara orädda, riskvilliga, våga gå mot strömmen och tro på sina egna idéer när ingen annan gör det.

Ändå handlar den politiska retoriken ofta om att framställa företaget som vilket jobb som helst. Att starta eget-bidrag går till dem som står längst från arbetsmarknaden, i stället för till dem som är beredda att ta egna risker, tyder på att politiker ser företagande som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd i mängden.

Visst kan politikerna genom skattesystem och regelförenklingar underlätta för företagare, men de kommer aldrig att kunna ändra det faktum att företagande innebär större risker och mindre trygghet än vad anställda har.

Risken och otryggheten handlar inte bara om pengar och socialförsäkringar. Sverige är en konsensuskultur, ett konformistiskt land. Att vara av det rätta företagarevirket, det vill säga orädd och beredd att gå mot strömmen, gör dig till en anomali i Sverige.

Lyssnar man till skoldebatten låter det annorlunda. Politikerna vill gärna relativisera svenska elevers internationellt sett dåliga kunskapsresultat med att svenska elever åtminstone är bäst på "kritiskt tänkande" och att "våga ifrågasätta" avgörande egenskaper för entreprenörer.

Tyvärr är det inte sant. Det som kallas svenska elevers "kritiska tänkande" och "ifrågasättande" är i bästa fall ett infantilt bjäbbande, där den "kritiska" eleven utan att argumentera bara säger emot läraren. I värsta fall innebär elevernas "kritiska tänkande" att de repar upp de värdegrundsriktiga åsikter och attityder som de lärt sig att lärarna vill höra: En ologisk blandning av postmodernistisk kulturrelativism, upplysningsreligiös tro på framsteg, radikal feminism och

normkritik samt ohämmad entusiasm inför mångkultur.

En 11-åring jag känner är starkt emot abort. Han har inte fått detta från sina föräldrar, och han är inte religiös. Han har resonerat sig fram till en "livet framförallt"-princip, som får honom att fördöma dödsstraff, dödande i krig – och aborter. Och medan lärarna säkert applåderar hans inställning till dödsstraff och krig, lär hans syn på abort rendera omdömet att han "inte når värdegrundsmålen". För en kritiskt tänkande svensk elev "vet" att abort handlar om kvinnans makt över sin egen kropp, och att man inte bör blanda in rätten till liv som är argumentet mot dödsstraff. På samma sätt lär sig "kritiskt tänkande" svenska elever att i alla sammanhang sätta värdegrunden framför vad det egna förnuftet säger är logiska slutsatser.

11-åringen kanske är av det rätta företagarevirket. Men skolan kommer att jobba hårt på att utplåna och kväsa de där fritänkande och sant ifrågasättande tendenserna som gör honom och en del andra till det rätta virket.

Mellan samtalen om skatter och regelförenklingar borde företagarevänner också diskutera detta: hur bryter vi konsensuskulturen som hämmar det innovativa tänkandet, hur kan "kritiskt tänkande" och "ifrågasättande" återfå sina ursprungliga betydelser, så att de kan gynna i stället för att kväva virket som företagare byggs av. □

Marika Formgren

Marika Formgren, journalist och före detta ledarskribent

Företagarombudsmannen granskar:

Företagarombudsmannen hjälpte sotare i Trelleborg

ENLIGT LAG har de svenska kommunerna monopol vad gäller att utföra sotning i kommuninvånarnas eldstäder och övriga förbränningsanordningar. Det är därför bara kommunen eller den som kommunen uppdragit att sota som får göra detta. En kommun har dock möjligheten att tillåta att en fastighetsägare själv utför sotningen eller uppdrar åt annan att göra det. För att det ska ske krävs dock ett särskilt medgivande från kommunens sida.

I Trelleborgs kommun ansökte en sotare om möjligheten att få sota hos sina kunder. Men kommunen försökte de med alla medel att stoppa sotaren och hans kunders ansökningar om att få sota själva.

Kommunen kom med de vildaste förklaringarna till varför det aktuella företaget inte skulle få sota. Än var det att de missat att skicka in en blankett, än var det att den inte var underskriven på det sätt som kommunen ville. Dessutom följde kommunen inte lagen vad gäller bland annat överklagandetider. Allt som allt tydde det på att kommunen var avogt inställd till den aktuella företagaren och därför gjorde allt i sin makt för att stoppa denne från att sota hos sina kunder.

Efter att Företagarombudsmannen ställt sin kunskap till förfogande överklagade företagaren kommunens beslut att inte låta denne sota i kommunen.

I det här fallet är det viktigt att det finns organisationer som Företagarombudsmannen som kan hjälpa den småföretagaren gentemot det allmänna, speciellt i situationer när det offentliga gör allt i sin makt för att förhindra att en företagare kan bedriva verksamhet. Dom har ännu inte kommit i ärendet. □

Vellinge kommun konkurrerade ut privata bredbandsentreprenörer

VELLINGE KOMMUN beslutade under 2013 att bilda ett bredbandsbolag och anlägga ett fibernät för bredband i kommunen. Men inom stora delar av kommunen hade privata entreprenörer redan etablerat sig.

Som ombud för tre kommunmedborgare överklagade Företagarombudsmannen kommunens beslut att bilda ett bredbandsbolag och anlägga fiber eftersom detta riskerade att strida mot lagen samt slå ut de privata initiativen.

Företagarombudsmannen förlorade processen i förvaltningsrätten men fick i slutändan rätt i sak eftersom kommunen till slut ändrade sig och såg till så att även de privata initiativen fick chansen att vara med och agera på marknaden.

Sådana här typer av mål visar på att en förlust ändå kan leda till vinst. Genom att vi agerade som ombud i denna process och genomförde en överklagan tvingades kommunen att tänka om. De privata alternativen kan nu fortsätta verka vilket gynnar kommuninvånarna. Att en kommunal monopol-situation avstyrdes gynnar också det lokala företagarklimatet. □

Bara företagare skapar nya, riktiga jobb. Därför har Den Nya Valfärden en ombudsman för företagare.

Företagarombudsmannens arbete ger resultat

Företagarombudsmannen startades av tankesmedjan Den Nya Valfärden år 2000 och har i uppgift att ge uppmärksamhet och publicitet åt exempel på brister i villkoren för dagens företagare. Nedan redovisas några exempel på hur Företagarombudsmannens arbete för ett bättre företagarklimat fått gehör hos regeringen det senaste året.

FÖRSLAG OM NYSTARTSZONER STOPPAS

Företagarombudsmannen vid Den Nya Valfärden har bekämpat förslaget om nystartszoner alltsedan planerna på att införa dessa utlystes av regeringen.

Det var i augusti 2012 som regeringen presenterade en utredning om inrättandet av så kallade nystartszoner. Förslaget var utformat så att zoner upprättas inom vilka företag som där är etablerade eller etablerar sig kan få en minskad arbetsgivaravgift förutsatt att de uppfyller vissa krav. Arbetsgivaravgiften skulle sänkas med maximalt 70 000 kronor per anställd och år för de företag som får stödet.

Nystartszonerna skulle missgynna konkurrenssituationen för resten av Sveriges företagare, alltså för alla dem som är etablerade utanför zonerna. När företagen inom zonerna får lägre avgifter så påverkar det konkurrensen då dessa på grund av sin placering kan konkurrera på andra villkor än Sveriges övriga företag. Dessutom skulle stödet innebära ett brott mot EU:s regler om statsstöd, något som Företagarombudsmannen har bekämpat i årtal.

Företagarombudsmannen uppmanade regeringen att skrota planerna på att upprätta nystartszoner och uppmanade regeringen att istället genomföra åtgärder som gynnar företagarklimatet för hela Sverige. I april i år meddelade regeringen glädjande nog att nystartszoner inte kommer att införas. Detta efter att EU-kommissionen anfört samma argument som Företagarombudsmannen och fastslagit att förslaget skulle innebära en konkurrenssnedvridning och dessutom utgöra ett olagligt statsstöd.

Vi föreslår halverade arbetsgivaravgifter för alla företag, åtminstone upp till en lönesumma på 3 miljoner kronor – motsvarande ungefär tio anställda. Nu när nystartszonerna är slopade kan regeringen fokusera på de höga arbetsgivaravgifterna som drabbar Sveriges tillväxtmotor, nämligen småföretagarna.

SKÄRPTE REGLER MOT FUSKET I YRKESTRAFIKEN

Svensk åkerinäringens överlevnad förutsätter rättvisa spelregler och konkurrens på lika villkor.

Tyvärr snedvrider oseriösa lastbilförare konkurrensen genom att inte följa lagarna om däckmönster, cabotageregler, färdskrivare och fordonsvikt. Företagarombudsmannen har därför drivit frågan om hårdare regler och starkare påföljder för de förare som bryter mot reglerna.

EU:s cabotageregler anger att en utländsk förare kan utföra tre inrikestransporter under sju dagar i Sverige efter att ha lämnat av sin internationella last. Men många förare bryter mot reglerna och utför betydligt fler körningar än så.

Företagarombudsmannen har därför föreslagit att dokumentationskraven på cabotage ska skärpas. Föraren ska ha dokumentationen till hands för att underlätta poliskontroll på plats. Transportbeställaren ska ha ansvaret att se till att transportören är seriös och uppfyller reglerna för cabotage. Polisen behöver även få mandat och ökade resurser för att kontrollera att reglerna följs. Polisen bör även få möjlighet att kunna förse bilar med hjulkätting för att hindra fortsatt färd, så kallad klampning, samtidigt som sanktionsavgifterna höjs avsevärt för de förare som bryter mot cabotageregler.

Den svenska åkerinäringen behöver inte särbehandlas, men när polisen står maktlös inför åkare som inte sköter sig, snedvrids konkurrensen till vår nackdel.

I vintras bestämde sig regeringen äntligen att skärpa regelverket. Från den 1 januari ska alla tunga fordon som trafikerar Sverige ska vara utrustade med vinterdäck eller likvärdig utrustning på

fordonets drivaxlar under perioden när vinterväglag råder.

Regeringen har föreslagit 40 000 kronor i sanktionsavgift i fall av överträdelse av cabotageregler. Infrastrukturstyrelsen har tillsammans med justitieministern också uttalat det ska införas krav på att föraren ska kunna uppvisa uppgifter för att styrka att transporten är en laglig cabotagetransport. Dessutom vill de ge effektivare verktyg för polisen att hindra fortsatt färd genom till exempel klampning av fordon.

BÄTTRE SJUKLÖNEREGLER FÖR SMÅFÖRETAGARE

Företagarombudsmannen har i årtal kämpat för rättvisare sjuklöner regler genom att uppvakta politiker, publicera öppna brev till regeringen och skicka den krav från våra stödföretagare. Och även om vi fortsätter kämpa för ett totalt slopande av företagets sjuklöneansvar välkomnar vi varje steg som för oss närmare det målet.

Regeringen har länge gömt sig bakom utredningar för att slippa ta beslut om kravet på ett slopande av företagarnas sjuklöneansvar. Under hösten 2013 tillät regeringen en snabbutredning som skulle utreda hur högkostnadsskyddet skulle utökas. Den 1 april i år presenterades äntligen ett förslag om att sänka sjuklönekostnaderna, framförallt för småföretagare. Förslaget innebär följande:

– Småföretag med upp till 3 miljoner i lönekostnader ska få ersättning för de sjuklönekostnader som överstiger 0,5 procent av lönesumman.

– Övriga företag får en ersättning för sjuklönekostnader som är större än 0,9 och 1,5 procent i lönesumma (beroende på lönesumman).

– Arbetsgivaren blir fullt kompenserad för sina kostnader upp till ett tak på 250 000 kronor per år.

Regeringen hävdar att detta kommer att innebära påtaglig lättnad för de mindre företagen då sjuklönekostnaden även under de första dagarna av medarbetarens sjukdom kan bli kompenserade. För de minsta företagen föreslår regeringen att högkostnadsskyddet inträder efter cirka två sjukdagar. Dessutom kommer utbetalningarna att automatiseras, då många företagare tidigare gått miste om ersättning för att de inte orkat med ansökningskrånglet.

Även om Företagarombudsmannen fortsätter kämpa för ett totalt slopande av företagets sjuklöneansvar välkomnar vi varje steg som för oss närmare det målet. □

Ingen insyn

– 89 procent av kommunerna bryter mot lagen

Sedan den 1 januari 2013 ska alla kommuner årligen pröva om deras bolag följer kommunallagen. Men enligt en granskning av tankesmedjan Den Nya Valfärden struntade uppemot 89 procent av kommunerna i att fatta ett sådant beslut som lagen kräver förra året.

I Sverige fanns år 2012 sammanlagt 1 733 kommunägda företag. Vissa av dessa bolag bedriver olaglig verksamhet. Enligt kommunallagen får en kommun nämligen inte engagera sig i vissa typer av verksamhet, varken direkt eller genom bolag. Exempelvis får kommuner inte driva bolag i rent vinstsyfte. Kommuner får heller inte ägna sig åt något som inte är ett kommunalt intresse såsom uthyrning av bussar till privatpersoner, försäljning av mobilabonnemang och tillhandahållande av speditors- och skeppsmäkleri-rörelse. Ändå sker detta regelbundet i kommuner över hela landet.

OM KOMMUNER bedriver en olaglig verksamhet i nämndform går verksamheten att stoppa eftersom kommunala beslut generellt sett går att pröva rättsligt. En kommunmedlem kan då hos domstol överklaga nämndens beslut som gäller den misstänkt olagliga verksamheten och på så sätt stoppa verksamheten på rättslig väg (sedan är det ett annat problem att kommunerna i vissa fall struntar i att följa domar).

Om kommunerna väljer att istället bedriva verksamheten i bolagsform kan de bedriva olaglig och konkurrensnedvridande verksamhet som inte går att pröva rättsligt. Detta eftersom beslut fattade av kommunala bolag inte betraktas som ett kommunalt beslut som går att överklaga till domstol.

Efter en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2013 är kommunerna numera skyldiga att årligen pröva om den verksamhet som bedrivs i deras bolag är laglig enligt kommunallagen. Denna granskning ska redovisas i ett beslut som fattas av kommunstyrelsen. Eftersom bolagsverksamheten därigenom behandlas i ett kommunalt beslut kan verksamheten också överklagas till allmän förvaltningsdomstol. På så sätt har lagstiftaren gjort det möjligt för enskilda kommunmedborgare att komma åt de kommunala bolag som ägnar sig åt olaglig verksamhet.

VIKTOR ROBERTSON vid Den Nya Valfärden granskade 57 kommuner från samtliga Sveriges län. Av dessa hade 51 stycken inte fattat ett sådant granskningsbeslut som lagen kräver. Den lag som tillkommit för att komma åt problemen med de kommunala bolagen har alltså inte haft avsedd effekt. Därför finns det anledning att se över den aktuella lagstiftningen och undersöka möjligheterna till mer omfattande åtgärder för att stoppa kommunernas olagliga verksamheter.

Företagarombudsmannen anser att det bästa vore att helt avskaffa kommunala bolag. Kommunerna borde enbart driva verksamhet i nämndform. Det skulle automatiskt innebära att möjligheterna för kommunerna att ägna sig åt olaglig och konkurrensnedvridande verksamhet minskade eftersom nämndbesluten går att överklaga till domstol. Det skulle även förbättra företagarklimatet.

DET BÖR ÄVEN införas sanktioner för kommuner som bryter mot kommunallagen. Idag är det mer eller mindre riskfritt för kommunerna att bryta mot kommunallagen eftersom det inte finns några sanktioner kopplade till sådana överträdelser. Om kommunerna riskerade exempelvis någon form av böter om de bryter mot lagen skulle deras benägenhet att följa den öka avsevärt.

Kommunernas ovilja att följa lagen utgör ett demokratiproblem. Enligt regeringsformen ska den offentliga makten utövas under lagarna. Man kan fråga sig varför kommuner undgår straff medan medborgare och företagare inte gör det utan straff när de struntar i lagen när vanliga medborgare och företagare inte gör det. Att kommunala bolag kan fortsätta att verka utan insyn skadar både demokratin och konkurrensförutsättningarna för det privata näringslivet. □

Karlstad kommun gav otillåtet stöd

NÄRINGSLIVET I VÄRMLAND ville ha bättre flygförbindelser med Europa. Karlstads kommun beslutade därför under våren 2014 att tillsammans med näringslivet bilda ett samägt bolag vars syfte skulle vara att främja infrastruktur-lösningar.

Det nybildade bolaget skulle kapitaliseras med sammanlagt 15 miljoner kronor. Tanken var att kommunen och näringslivet skulle dela lika på investeringen. I verkligheten så stod kommunen för så gott som hela summan. Men trots att kommunen står för kapitaliseringen så saknar de kontroll över bolaget. Näringslivet äger 51 procent av bolaget och har därför kontrollen över bolaget utan att ta någon finansiell risk. Kommunen har på så sätt subventionerat näringslivet på ett sätt som en privat investerare under marknadsmässiga förhållanden inte hade gjort.

Var pengarna i bolaget skulle gå var från början oklart. Men några veckor senare avslöjades det att bolaget skulle ge ett stöd till ett flygbolag för att upprätta en flyglinje mellan Karlstad och Frankfurt. Ett sådant stöd är anmälningspliktigt enligt EU:s regler och strider även mot kommunallagens regler om stöd till enskild näringsidkare.

Karlstads kommuns agerande strider mot lagen på flera sätt. Det är olagligt för kommunen att subventionera näringslivets insatser i ett bolag om man samtidigt ger bort kontrollen över detsamma. Dessutom är det enligt statsstödsbestämmelserna olagligt att stödja en flyglinje på det sätt som nu har skett. Den här typen av olagliga stöd snedvrider konkurrensen och är skadliga för företagarklimatet.

Som ombud för en kommuninvånare överklagade Företagarombudsmannen det aktuella beslutet. Dom väntas i början på nästa år. □

Helsingborgs kommun bryter mot kommunallagen

HELINGSBORGS KOMMUN ägde hamnbolaget som köpte aktiemajoriteten i Karlstadbaserade IT-bolaget InPort år 2010. InPort levererar bland annat logistikhantering till Helsingborgs hamn, men hämtar merparten av sin omsättning från bolag i resten av Sverige och utlandet.

Viktor Robertson är jurist vid tankesmedjan Den Nya Valfärden. Han menar att kommunen bryter mot kommunallagens krav på lokal anknytning.

– Enligt Kommunallagens lokaliseringsprincip får kommunen eller dess bolag generellt sett inte ägna sig åt verksamhet som saknar koppling till kommunens område eller kommunmedlemmarnas intressen. Eftersom merparten av InPorts omsättning utgörs av försäljning av varor och tjänster till andra aktörer än Helsingborgs Hamn har den övervägande delen av InPorts verksamhet ingen koppling till kommunen. Kommunen förtjänar därför kritik för sitt ägande av InPort och vi får hoppas att ett slutligt beslut snart tas om att sälja av bolaget.

Helsingborgs kommun har tidigare kritiserats av Den Nya Valfärden för att även bryta mot upphandlingslagen då hamnen köpt tjänster för miljonbelopp av InPort utan upphandling i konkurrens. □

“Vi står på företagarens sida”

Adam Rydström är Företagarombudsmannen vid tanke- och handlingsmedjan Den Nya Valfärden. Hans arbete går bland annat ut på ut på att uppmärksamma konkreta exempel på brister i företagarklimatet.

VARFÖR BEHÖVS FÖRETAGAROMBUDSMANNEN?

Företagare är grunden till allt välbärande i Sverige. Politiker säger sig förstå detta men samtidigt försvåras företagandet av brister i lagstiftningen och av myndighetsutövningen. Det finns lagar som får orimliga konsekvenser och det finns lagar som tillämpas på fel sätt av myndigheterna. Dessutom är det vanligt att myndigheter, framförallt kommuner, bryter mot lagen på ett sätt som ibland framstår som medvetet. Företagare förväntas bidra till samhället men ska helst inte klaga på orättvisor.

VAD GÖR FÖRETAGAROMBUDSMANNEN ÅT PROBLEMET?

Företagarombudsmannen granskar lämpligheten i de lagar och regler som drabbar företagare. Vi försöker påverka politikerna att ändra lagar, helst innan det klubbas. Vi uppmärksammar när myndigheter behandlar företagare i strid

med lagen och får genomslag i media. Företagarombudsmannen genomför utredningar både på eget initiativ och efter anmälan. Sedan starten år 2000 har vi publicerat närmare 250 utredningar. Vi får ofta in anmälningar från företagare, journalister och privatpersoner som vill tipsa oss om brister i företagarklimatet och i myndighetsutövningen. Efter en bedömning av ärendet kan vi gå vidare med en större granskning. □

HUR GÖR MAN FÖR ATT ANMÄLA ETT ÄRENDE?

Det går att mejla fo@dnv.se eller ringa på 08-545 038 15. Vill man läsa mer kan man gå in på: www.foretagarombudsmannen.nu

Företagarombudsmannen tar inte betalt för utredningar och givetvis kan du som anmälare vara anonym.

Skatteverket agerar godtyckligt mot småföretag – dom väntas i frågan

FÖRETAGAROMBUDSMANNEN HAR under åren granskat hur Skatteverket agerar gentemot småföretagare på ett närmast inkvisitoriskt sätt. Under året som gått hjälpte vi en småföretagare som drev restaurang och café.

Restaurangägaren delade ut kuponger till kunder i närområdet, som kunde använda dessa för att köpa lunch. Faktureringen för luncherna skedde i efterhand, i slutet av varje månad. I samband med att betalning kom in registrerades måltiden som såld i restaurangens kassaregister.

Men Skatteverket ansåg vid en anonym kontroll att registreringen av måltiderna som utbyttes mot kuponger inte skedde på det sätt som verket krävde. För detta krävdes restaurangägaren på tio tusen kronor i så kallad kontrollavgift.

Nu är det dock så att Skatteverket själva inte riktigt har koll på hur det här ska ske. När företagaren frågat Skatteverket har hon fått svaret att hon har gjort rätt. Som ombud för restaurangägaren hjälpte Företagarombudsmannen till att föra talan mot Skatteverkets beslut. Eftersom den aktuella juridiken är mycket svår och Skatteverket inte ens själva verkar veta hur den ska tillämpas är det inte rimligt att en företagare ska få betala en straffavgift.

Under processens gång framkom det att Skatteverket agerat på samma sätt gentemot andra småföretagare men att verket då inte krävt att dessa ska betala lika mycket i straffavgift eftersom det just rör sig om en så svår juridisk fråga. När Företagarombudsmannen kommenterade detta svarade verket att detta inte gjorde skillnad i det nu aktuella målet.

Det är ytterst märkligt och olyckligt att verket agerar olika i samma typer av fall. Det är mycket viktigt för rättssäkerheten att enskilda medborgare och företagare vet att myndigheter gör en konsekvent bedömning och inte avviker från fall till fall. I det här fallet är det viktigt att Företagarombudsmannen kan driva dessa frågor och hjälpa småföretagare som hamnar i kläm hos envetna myndigheter. Förvaltningsrätten har ännu inte meddelat dom i frågan. □

Salvatore Grimaldi:

Företagande är en livsstil

Hur kom det sig att du startade företaget?

Jag började på Volvo som artonåring och en vacker dag när jag stod vid min slipmaskin, kom jag på att jag var bäst på mitt jobb. Jag var stolt över mitt yrke, slipning är den operation vid mekaniskt arbete som är det mest noggranna jobbet, och jag tänkte att jag kunde köpa en slipmaskin. Jag köpte en på avbetalning, för 8 000 kronor, installerade den i garaget och gick till min förman på Volvo och frågade om jag fick ta med mig jobb hem. Han blev glad, det var ont om duktiga slipare, så jag tog hem arbete på kvällen och levererade på morgonen.

Vad upplever du som det svåraste med att vara företagare?

Ingenting! Jag upplever att ju svårare det är, desto roligare blir det. När jag startade sågs företagare som skatteeffflare och smitare, man ville inte tala om att man var företagare. Skatterna var höga, det var en annan tid, nu är entreprenören en hjälte. Och det ligger mycket i det för de stora företagen idag skapar inte så många nya jobb, de skapas av de nya och mindre företagen.

Har du stött på problem med myndigheter under åren?

Den frågan får jag ofta. Men Sverige är ett drömland, jag tror inte många förstår hur bra vi har det. De som tycker det är svårt har inte varit utanför Sverige. Byråkrati finns inte, men det kan finnas olika bestämmelser eller lagar som kan vara mer eller mindre bra. Här kan man ringa till sin statsminister, det går inte någon annanstans i världen. I USA kan

du inte gå in på en bank och göra en större betalning, du måste känna personen på banken. Här kan jag gå in över allt.

Varför tror du att inte fler startar företag?

Det kan bero på att de inte känt glädjen i att använda sin kreativitet. Den som startar företag startar från ett eget kunnande, jag kunde mitt yrke som slipare, och det handlar om att göra något av det man kan. Jag tror de är för rädda, de har svårt för de ser problemen på ett annat sätt än entreprenören. En entreprenör tror att allt blir klart imorgon, det är tur att man inte vet hur lång tid allt tar. Jag jobbar jämt, men det är inte betungande, det är ett sätt att leva – att utmana sig själv.

Vad tror du att Sverige kommer leva av i framtiden?

Vårt företag exporterar och jobbar i 80 olika länder. Jag ser en enda marknad och det är världen, så blir det mer och mer. Och fler lagar och bestämmelser formas kring den fria marknaden. Sverige är enkelt att starta företag i, det är svårare i övriga världen. Men Sverige har för få entreprenörer och det har med kreativitet att göra. Det är ur kaos och katastrofer som kreativitet kommer. Då hittar man ett sätt att ta sig ur sin skyddade tillvaro och våga pröva sina idéer.

Hur tror du att en halverad arbetsgivaravgift skulle påverka småföretagens vilja att anställa?

Det kan ha betydelse, men jag tror inte det har så stor betydelse för en entreprenör. Han vet inte hur lagar och bestämmelser ser ut, han bara startar. De stora företagen gör självklart en kalkyl och världen är globaliserad idag. Det ser jag på vår verksamhet, cyklar. Fabriker på hjul. Är det billigare nån annanstans så flyttar de, det är en kalkyl. Sverige måste bli mer konkurrenskraftigt där.

Hur tror du att sjuklöneansvaret påverkar småföretagares möjligheter att anställa?

Blir det dyrare här flyttar man, det är inget konstigt, särskilt i Sverige som är ett internationellt land.

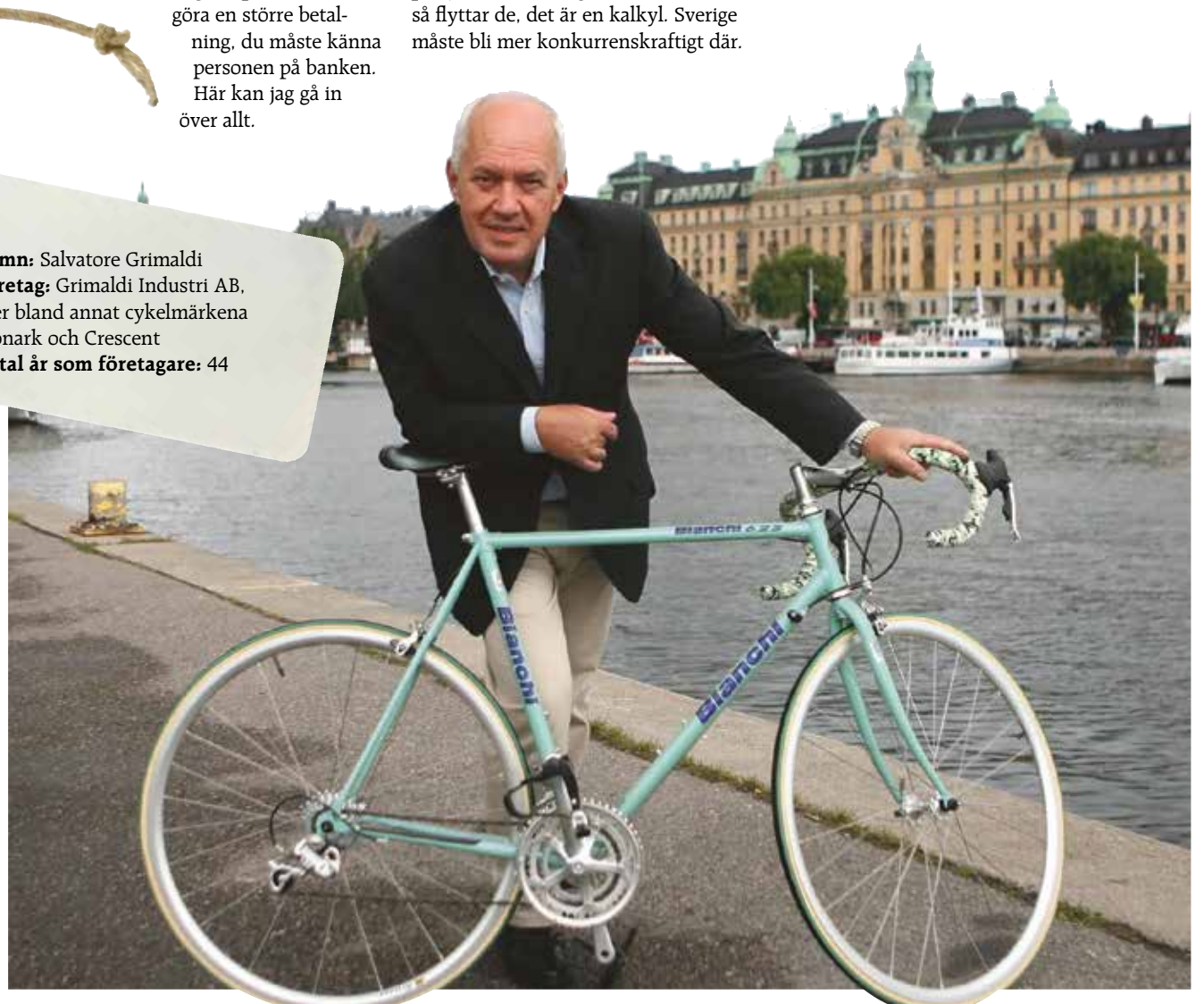
Finns det någonting som gör dig arg eller glad med företagandet och politiken?

Jag är väldigt glad att man nått så lång här i Sverige, där vi har en liten byråkrati, vi är ett relativt säkert land och de flesta betalar sina skatter.

Vad skulle du ge för tips till människor som funderar på att bli företagare?

Titta på vad du kan, du är säkert bra på någonting, och börja fantisera om vad du kan göra själv av det. Jag hade ett vanligt arbetarjobb, och jag kunde det minst lika bra som de flesta. Man måste känna sig trygg och jag kände mig trygg med mitt kunnande. Jag brukar jämföra Italien och Sverige. De duktiga studenterna i Sverige blir anställda av stora företag och får fina traineeprogram, men i Italien har man svårt att få jobb. Då börjar kreativiteten, vad ska jag göra? Antingen tar man jobb på ett familjeföretag, det är vanligt i Italien där det kryllar av småföretag, eller så får man hitta på något själv. Då kommer kreativiteten in. I Sverige får man jobb, därför väcks inte tanken på att starta eget eller göra något som ingen annan förväntar sig. Det är i kaoset kreativiteten frodas. □

Namn: Salvatore Grimaldi
Företag: Grimaldi Industri AB, äger bland annat cykelmärkena Monark och Crescent
Antal år som företagare: 44

Därför anmälde Den Nya Valfärden Sverige till EU-kommissionen

Varje år upphandlar den offentliga sektorn varor och tjänster för uppskattningsvis 600 miljarder kronor. Lagen om offentlig upphandling ska garantera att upphandlingarna sker korrekt och att konkurrensen inte snedvrids. Men myndigheter gillar inte alltid att följa reglerna. Systemet med tjänstekoncessioner ger dem ett kryphål eftersom den nuvarande svenska lagstiftningen tydligen inte följer EU:s regelverk. Efter Den Nya Valfärdens anmälan tar EU i med hårdhandskarna för att få domstolarna att följa regelverket.

En tjänstekoncession, förklarar Pär Cronhult, chefjurist vid Den Nya Valfärden, kan bestå av att en kommunal eller statlig myndighet ger ett företag ensamrätt att ta hand om den kommunala renhållningen, driva badanläggning eller restaurang i offentliga miljöer som exempelvis sjukhus eller högskola. En annan tjänstekoncession kan vara att driva en parkeringsplats och ta betalt av kunder som parkerar där.

Det som skiljer en tjänstekoncession från en normal upphandling är att är att huvuddelen av ersättningen till företaget i tjänstekoncessionsfallet kommer direkt från privatpersoner, medan reglerna för upphandling gäller när företaget får betalt av en myndighet. Pär Cronhult förklarar att det ibland blir lite förvirrat.

OM KOMMUNEN själv fakturerar hushållen för sophämtningen och sedan i sin tur betalar sopåkaren gäller reglerna för upphandling, men om sopåkarföretaget fakturerar hushållen direkt gäller reglerna för tjänstekoncession. Det där gör att myndigheterna ofta anser sig kunna göra om upphandlingar till tjänstekoncessioner lite som de själva vill.

Tjänstekoncessioner är helt undantagna från den svenska lagen om offentlig upphandling. Däremot ställer EU krav på insyn, likabehandling och proportionalitet. Dessutom kräver EU konkurrens: flera bolag måste få chansen att tävla om koncessionerna. Vidare måste det finnas metoder att få domstolar att kontrollera myndighetsbeslut om tilldelning av koncessioner.

Men trots reglerna från EU vill svenska domstolar inte göra sådana prövningar. Pär Cronhult menar att den inställningen kan vara en fråga om svensk domstolskultur; man har en aversion mot att döma enligt annat än svensk inhemsk lag trots att EU:s regler ska gälla som svensk lag. Den svenska lagstiftaren har inte heller vidtagit

Pär Cronhult, chefjurist vid Den Nya Valfärden.

tillräckliga åtgärder för att domstolarna ska följa unionsrätten.

Det här ger myndigheterna en möjlighet att slippa upphandla och konkurrensutsetta, säger Pär Cronhult. Myndigheter tycker ibland att det är jobbigt att följa regelverket. Som alla andra vill de slippa vad de betraktar som byråkrati. De vill ofta bestämma själva utan att följa några regler. Och eftersom domstolarna inte prövar beslut om tjänstekoncessioner har myndigheterna fått ett kryphål undan reglerna. Upphandlande myndigheter väljer i allt större utsträckning att gå över från offentlig upphandling till en annan kontraktsform, alltså tjänstekoncessioner, för att slippa vad de betraktar som krånglig konkurrensutställning.

VI PRATAR INTE OM SMÅ SUMMOR. Koncessionstilldelningar kan ofta avse mycket stora kontrakt, värda flera hundratals miljoner kronor varje år, som dessutom löper tills vidare utan begränsning i tiden. Som exempel kan nämnas kontraktet att driva restaurangerna vid Uppsala läns landstings sjukhus, som är värt uppskattningsvis 200–250 miljoner kronor om året.

Det är uppenbart att sådana här stora kontrakt medför en risk för otillbörlig

särbehandling och korruption. Det måste därför finnas en möjlighet till en objektiv domstolskontroll av att det går rätt till. Detta har upprepade gånger påpekats av EU-domstolen, men trots detta vill domstolarna inte pröva tjänstekoncessioner. Därför anmälde Den Nya Valfärden, som ombud för ett större företag med verksamhet i flera medlemsländer, de svenska bristerna till EU-kommissionen.

EU-KOMMISSIONEN har efter vår anmälan riktat skarp kritik mot Sverige och den svenska lagstiftningen, säger Pär Cronhult, och förelagt den svenska regeringen att se till att det blir möjligt att domstolspröva sådana kontrakt. Enligt EU-kommissionen måste det ske omedelbart. Annars kan mindre nogräknade myndigheter och företag passa på att fortsätta utnyttja det rättsliga vakuum som nu råder. Det här är en brist som regeringen rimligen måste ha känt till under många år. Möjligheterna till rättslig prövning skulle ha funnits på plats redan 1996, då Sverige inträdde i EU.

Om Sverige inte hör samman kommissionens krav riskerar konungariket att dras inför EU-domstolen med anklagelse om fördragsbrott, vilket är mycket allvarligt. □

Per-Arne Sundbom, tidigare konkurrensråd vid Konkurrensverket

Föredragande i kommissionen är **Pär Cronhult**, chefjurist vid Den Nya Valfärden

Vill du veta mer eller anmäla ett ärende? Kontakta Pär Cronhult. Konkurrenskommissionen tar inte betalt för sina utredningar och som anmälare kan du givetvis vara anonym.

Konkurrenskommissionen
Box 5625
114 86 Stockholm
Tfn: 08-545 038 18
Fax: 08-611 35 62
www.dnv.se
E-mail: kko@dnv.se

varit drivande i flera lagändringsförslag för att på olika sätt förbättra företagarklimatet, men mycket återstår att göra. Bland annat driver Konkurrenskommissionen frågan om att beslut i kommunala bolag ska gå att överklaga samt att kommunalt domstolstrots motverkas genom kraftfulla sanktioner i särskild lagstiftning.

Konkurrenskommissionens ledamöter är: **Inger Ridderstrand-Linderoth** (ordförande), tidigare stadsjurist, Stockholms Stad **Per Eklund**, tidigare hovrättsråd samt statsstödsexpert **Patrik Engellau**, ordförande tankesmedjan Den Nya Valfärden **Erik Nerep**, professor i handelsrätt vid Handelshögskolan i Stockholm **Lennart Palm**, tidigare VD, Näringslivets regelnämnd

Granskat av
KONKURRENSKOMMISSIONEN

Hässleholms kommun i olaglig fastighetsaffär

I en invecklad fastighetsaffär bröt Hässleholms kommun mot kommunallagen och EU:s statsstödsbestämmelser.

DET PRIVATA FÖRETAGET Läreda Mekan AB tillfrågade i november 2012 Hässleholms kommun om de ville köpa deras industrifastighet i ett så kallat sale-and-leaseback-förfarande.

Upplägget bygger på att kommunen, genom det kommunala bolaget Hibab, köper fastigheten för strax under 10 miljoner kronor och sedan hyr tillbaka lokalerna till Läreda under minst tio års tid. Köpet har även gjorts "svävande" på ett sätt som innebär att Läreda under en tid av två år kan lösa tillbaka fastigheten om företaget så vill.

Inger Ridderstrand-Linderoth är ordförande i Konkurrenskommissionen. Hon är mycket kritisk till kommunens agerande:

–Hibab har försökt dölja det faktum att den här affären i praktiken är ett finansiellt stöd med skattepengar på närmare 10 miljoner kronor, som ytterst är ägnat att frigöra kapital hos Läreda.

Enligt kommunallagen och Hibabs bolagsordning ska kommunfullmäktige ta ställning till beslut av principiell betydelse. Men Hibabs köp av fastigheten föregicks aldrig av något sådant beslut.

Någon värdering av fastigheten har heller inte föregått köpet, trots att Hibabs styrelse beslutade att en sådan skulle ske.

–Kommunen ansvarar ytterst för att dess bolag håller sig inom ramarna för vad som är lagligt enligt kommunallagen. Den här affären bryter mot såväl kommunallagens förbud mot stöd till enskilda näringsidkare som EU:s statsstödsbestämmelser, säger Inger Ridderstrand-Linderoth.

En kommunreporter på tidningen Norra Skåne skrev om fastighetsaffären. Hon blev därefter omplacerad och sedan avskedad efter påtryckningar från Hässleholms kommunpolitiker som ansåg att hon varit för tuff i sin granskning. □

Inger Ridderstrand-Linderoth

FAKTA:

Konkurrenskommissionen

Det görs många fel när kommuner, myndigheter och landsting upphandlar varor och tjänster. Oavsett om det offentliga gör fel av brist på kunskap, eller för att man vill handla med ett visst företag snedvrids konkurrensen och vissa företag gynnas på bekostnad av andra. För att komma tillrätta med problemen inrättade Den Nya Valfärden 1994 den oberoende expertgruppen Konkurrenskommissionen för att bevaka och uppmärksamma snedvridning av konkurrens med offentliga medel. Sedan starten har över 650 utredningar genomförts. Konkurrenskommissionen har genom åren

Gudrun Sjödén:

Snart är Kina och Indien ifatt oss kunskapsmässigt

Namn: Gudrun Sjödén
Företag: Gudrun Sjödén Design AB
 som har butiker i sju länder
Antal år som företagare: 45

Foto: Mats Widen

Vad upplever du som det svåraste med att vara företagare?

Finansieringen var en nöt att knäcka under en tidig period. Sen är det många faser i ett företags historia från att man bara har ett par medarbetare till så småningom när antalet anställda blir 40 och 80. Har man ytterligare fler medarbetare, blir administrationen och ledarskapet det som man måste behärska. Varje fas har sina svårigheter och sin charm.

Sedan är det att entusiasmera och systematisera, som är mina ledstjärnor numera för att få alla medarbetare med på tåget så att de ser våra mål och vår vision, också längre fram.

Har du haft problem med myndigheter?

Jag tycker inte att jag har upplevt så många problem. En gång trodde jag väl att det skulle gå att ta sig förbi vissa problem med myndigheterna, men jag har lärt mig att de är orubbliga. I alla fall om man inte har lust att jobba mycket med att bemästra dem. Jag är nog mer typen som försöker runda problem istället.

Vi i Sverige har ganska enkla välorganiserade myndigheter. I Storbritannien och USA är det betydligt krångligare och svårare att förstå. De har väldigt långa ledtider för beslut och oftast krävs att man har jurister, vilket jag i Sverige inte alls har behövt anlita särskilt många gånger.

Varför startas inte fler företag?

Rädsla för att ha anställda är nog den största orsaken. Och det beror på det anställnings-skydd som vi har i Sverige i LAS. En viss uppluckring har väl skett, men nyföretagaren har ändå inte förtroende. Sen krävs många olika egenskaper hos en företagare, stor mångsidighet. Många människor vill vara duktiga specialister och sen ha möjlighet att ta ut sina fem semesterveckor i följd, vilket ingen företagare kan göra.

Att ta risker är ingen framträdande egenskap hos en genomsnittssvensk. Som företagare måste man gilla och se spänningen i risktagandet.

Vad ska Sverige leva av i framtiden?

Jag tror att vi i Europa måste förstå att vi inte bara kan "sälja kunskap". Snart är länder som Kina och Indien ifatt oss kunskapsmässigt. De har dessutom tillverkningen av produkten. De kommer att utveckla lika starka varumärken som vi har. Har de både starka varumärken och tillverkningen, så har vi i Europa inte mycket att komma med. Vi måste ta tillbaka tillverkningen och industrin med enklare jobb för att producera med hjälp av dessa stora mängder av folk, som går utan arbete. Ungdomar utan arbete är en stor social risk. Det är bättre med ett halvdåligt betalt enkelt jobb än att lyfta socialbidrag, det är min absoluta övertygelse.

Hur skulle en halverad arbetsgivaravgift påverka?

Ofta är ungdomarnas löneläge för högt, i förhållande till deras kunskap och arbetsförmåga. Den orörlighet, som finns inom arbetsmarknaden gör att inga ungdomar får in foten, då den äldre personalen inte vågar byta jobb.

Hur påverkar sjuklöneansvaret småföretagares möjligheter att anställa?

På en liten arbetsplats betyder en sjuk medarbetare mycket kostnadsmissigt, och också arbetsmässigt. På en större arbetsplats finns det alltid någon annan som temporärt kan utföra delar av vad den sjuke skulle ha gjort.

Vad missar partierna?

Alla partier vill hamna i majoritet och regeringsställning, och då är den mindre gruppen av företagare inte så viktig. Moderaterna var tidigare ett företagarparti, vilket de inte är längre.

Glad eller arg?

Glad att politikerna numera ser betydelsen av företagarnas insats för att skapa arbeten och utveckla landet rent ekonomiskt.

Arg över att politikerna inte tar på allvar vad anställningstryggheten medför, när det gäller orörligheten på arbetsmarknaden. Att de liksom fackföreningarna inte heller förstår att alltför höga ingångslöner gör att ungdomarna hamnar utanför arbetsmarknaden.

Tips till nyföretagare?

Det är hårt arbete som gäller, finansieringen är en viktig del som till stor del måste tas ur egen ficka och mångsidighet och riskvillighet är påtagliga komponenter när man är sin egen. Fortsätta att jobba så länge lusten och orken finns, för hur kul är det att mata duvor i 30 år?

Sen skulle jag vilja tillägga att vi behöver fler kvinnor bland företagarna och i styrelserna. Genom att fler kvinnor startar och driver företag till lite större storlek, så kommer vi att se till att företagen blir organiserade på ett sätt så att småbarnsföräldrar får en mänsklig arbetssituation. Men efter småbarnstiden måste också kvinnan satsa på sitt professionella arbetsliv, och ta tillbaka det hon eventuellt missade under småbarnsåren. □

Granskat av KONKURRENSKOMMISSIONEN

Varbergs kommun köpte advokattjänster för två miljoner olagligt

Varbergs kommuns betalade över två miljoner kronor i advokatkostnader för att bemöta ett skadeståndskrav från en elev som utsattes för kränkande behandling. I strid mot lagen och kommunens egna riktlinjer konkurrensutsattes inte avtalet med advokatbyrån.

ÅR 2010 STÄMDE SKOLINSPEKTIONEN Varbergs kommun på 295 200 kronor i skadestånd för att en elev i åratal utsattes för kränkande behandling i en kommunal skola. Tre år senare dömde

tingsrätten slutligen kommunen att betala 50 000 kronor till eleven. Enligt såväl upphandlingslagen som kommunens egna interna riktlinjer har kommunen en skyldighet att upphandla tjänster för så höga belopp. Men kommunen tog aldrig in några konkurrerande anbud. Istället nöjde man sig med att tilldela avtalet direkt till en advokatbyrå, baserat på en muntlig överenskommelse.

– Kommunen har haft gott om tid att förbereda sig och saknar godtagbara skäl för att köpa advokattjänsterna

utan konkurrensutsättning säger Inger Ridderstrand-Linderöth, ordförande av Konkurrenskommissionen.

Beslutet att teckna avtal skulle enligt kommunens interna riktlinjer ha fattats av kommunstyrelsen, vilket aldrig skedde.

– Rimligheten av att kommunen har lagt ned flera miljoner på advokat-kostnader för att söka undkomma att betala ett betydligt mindre skadestånd till en mobbad elev kan även ifrågasättas av andra skäl. □

Aktivisten Patrik Engellau svarar om Sverige, framgång och oro

För några månader sedan presenterade Patrik Engellau boken *Min oro*. Budskapet är, i korta drag, att människor i västvärlden under de senaste decennierna skaffat sig värderingar och attityder som gör det svårare för politiken att få någon verkan.

Till exempel beror skolans problem på att tre grupper av medborgare har anammat nya synsätt: föräldrarna har abdikerat från sitt ansvar och tycker att kommunen, representerad av lärarna, ska se till att barnen studerar och sköter sig; eleverna har fått lära sig att tillvaron ska vara angenäm och struntar därför ofta i att lära sig multiplikationstabellen och annat som inte är så kul; lärarna har, tyvärr ofta på goda grunder, tappat sitt självförtroende och anseende.

Problemet är att utbildningsministern, vem det än må vara, saknar verktyg att påverka dessa attityder. Hon har inget reglage på sitt arbetsrum där hon kan ställa in exempelvis lärarnas status. Förut var det en helt annan sak att bedriva utbildningspolitik. Det räckte med att politikerna byggde ett hus, satte upp en skylt där det stod "Skola", anställde lärare. Sedan kunde de gå därifrån och låta det civila samhället på egen hand ordna allt till det bästa. Föräldrarna tog sitt ansvar, barnen läste läxorna och lärarna var stolta och välutbildade auktoriteter.

PATRIK ENGELLAUS ORO är att det här problemet och andra likartade som drabbat stora delar av västvärlden inte går att lösa. De gamla ledarländerna kommer att bli som u-länder med stora och öover-

Patrik Engellau

bryggbara kulturella, sociala och ekonomiska klyftor.

PATRIK ENGELLAU (PE) INTERVJUAS HÄR AV SKJUTJÄRNSREPORTERN PATRIK ENGELLAU (PE).

PE: *Du menar alltså att det var bättre förr. Jo, jag tackar! Är det inte bara så att du blivit gammal och reaktionär?*

PE: Varenda gång jag ansätts av föreställningen att det var bättre förr så påminner jag mig om hur det var att gå till tandläkaren förr och då försvinner den tanken. Men för all del, du kan ha en poäng. Det finns nog en stark mänsklig tendens att med stigande ålder börja oja sig över nya tiders vanor. Redan Cicero klagade över sedernas förfall, o tempora, o mores, sa han (o tider, o seder!)

PE: *Så du erkänner?*

PE: Erkänner vadå?

PE: *Att boken egentligen bara ger uttryck för din gubbängest.*

PE: Inte alls! Sverige och den övriga västvärlden har gjort en fantastisk resa under de senaste femtio, sextio åren. Hela befolkningar har lyft sig från fattigdom till rikedom. Varenda förortssvensk lever idag på en bättre nivå än kungar gjorde för hundra år sedan om man räknar sådant som chanserna att få behålla tänderna efter fyrtio års ålder, att resa på solsemester mitt i vintern och att slippa oroa sig för missväxt och lunginflammation.

PE: *Du ser själv. Det går bra för oss. Så sluta gnälla.*

PE: Knappast någon nu levande svensk har någonsin upplevt annat än väldiga framsteg. Vi tror att vi framgångarna är hårdkodade i Sveriges DNA. Vi tror inte att vi behöver anstränga oss så som andra folk anstränger sig. Ta skolan igen. Svenska barn tror inte att de behöver plugga. Resultaten visar sig ju hela tiden i de internationella kunskapsundersökningarna.

PE: *Men svenska ungdomar är kreativa till skillnad från koreaner och kineser. Till exempel har ingen korean fått nobelpris.*

PE: Lita inte för mycket på att det skulle vara något permanent fel i skallen på asiaterna. En korean fick fredspriset för fjorton år sedan. Sverige har bara fått två nobelpris på över trettio år medan Kina fått sex.

PE: *Det har inte precis blivit någon mediadebatt om din bok. Det säger väl en hel del om hur intressant den kan vara.*

PE: Det perspektiv på tillvaron som jag försöker presentera är inte särskilt vanligt i den svenska politiska diskussionen, det har du rätt i. Men det känns som om boken rör vid någon sorts nerv. Jag har fått massor med spontana reaktioner från folk som läst den.

PE: *Tokstollar, förstås.*

PE: Inte alls. Det är välformulerade och rättstavade saker tvärs igenom. "En grundläggande analys som jag tyvärr tror är korrekt", säger en. "Började läsa den för några dagar sedan och har sen dess tagit upp den så fort tillfälle givits tills den idag, tyvärr, tog slut på tunnelbanan. Tror din analys delas av en majoritet av dem som verkligen orkar sätta sig in i problematiken", skriver en annan. "Jag vill säga att jag inte förut sett så många sanningar staplade på varandra i en och samma publikation", skriver en tredje. "Mästerligt! Imponerande! Grattis!", utropar en fjärde.

PE: *Skryter du?*

PE: Lite bara.

PE: *Om det finns någon annan stackars människa som vill köpa den, hur gör hon?*

PE: Hon kan sätta in 100 kronor på bankgironummer 5581-2077. Ange namn och adress. Det går också att beställa den på www.dnv.se/min-oro/ så kommer den med posten. □

Granskat av
KONKURRENSKOMMISSIONEN

Norrbottnens läns landsting gör lagstridiga inköp av tryckeritjänster

Norrbottnens läns landsting har sedan 2008 köpt tryckeritjänster för cirka 1,3 miljoner kronor per år direkt från ett privat tryckeri utan den upphandling i konkurrens som lagen kräver.

LANDSTINGET HAR sedan 2008 köpt tryckeritjänster av ett privat företag för omkring sju miljoner kronor. En ledande företrädare för landstinget har bl.a. uttalat att tryckeriföretaget är landstingets "hustryckeri". När Konkurrenskommissionen begärde att få ta del av landstingets samtliga kontrakt och avtal med tryckeriföretaget visade det sig att någon offentlig upphandling aldrig genomförts.

Genom att i årtal ha köpt tryckeritjänster utan något upphandlat avtal har landstinget brutit mot upphandlingslagens principer om likabehandling och icke-diskriminering av leverantörer och öppenhet vid upphandlingen.

– Då agerandet har satt konkurrensen ur spel mellan leverantörerna kan landstingets inköpsvillkor vara oförmånliga med avseende på kvalitet och pris till nackdel för skattebetalarna. Landstinget har en upphandlingsavdelning med specialkompetens på området. Det är anmärkningsvärt att de löpande och olagliga inköpen har kunnat pågå under så lång tid, säger Christer Fallenius, vid tidpunkten ledamot i Konkurrenskommissionen. □

Olaglig bemanning i Solna

Solna stad har köpt bemanningstjänster i strid med upphandlingslagen. Detta framgår av en utredning som gjorts av den oberoende expertgruppen Konkurrenskommissionen.

SOLNA STAD har upphandlade ramavtal med tre leverantörer av bemanningstjänster, bland annat till socialtjänsten. I ramavtalen finns en avropsrutin som bestämmer i vilken rangordning leverantörerna ska tillfrågas om att leverera personal till kommunen. Men upprepade gånger har staden struntat i avropsrutinen och istället hyrt personal från ett annat företag, som inte antagits i upphandlingen.

Per Eklund är ledamot i Konkurrenskommissionen. Han framhåller att staden härigenom brutit mot upphandlingslagens principer om likabehandling och öppenhet.

– Solna stad har på detta sätt köpt bemanningstjänster för åtminstone 2,1 miljoner. Så stora summor måste upphandlas enligt lag. Det är anmärkningsvärt att staden vid upprepade tillfällen väljer att bryta mot upphandlingslagen istället för att använda de ramavtal som redan finns på plats.

Eftersom förfarandet strider mot upphandlingslagen så riskerar staden att få betala skadestånd på grund av avtalsbrott till den eller de leverantörer som på detta sätt har gått miste om uppdrag som de rätteligen skulle ha fått. Om Konkurrensverket väljer att ta saken till domstol kan kommunen även dömas att betala ut en upphandlingsskadeavgift på uppskattningsvis omkring 150 000 kronor.

Konkurrenskommissionen har tidigare utrett och kritiserat Solna stads olagliga direktupphandlingar gällande renhållningstjänster och skolmat.

– Solna stad behöver uppenbarligen se över sina rutiner för offentlig upphandling, avslutar Per Eklund. □

SKOP frågade företagen och fick svaret:

Så här skapas 144 000 nya jobb

Regeringen berömmar sig med att genom klok politik, till exempel jobbskatteavdrag, ha skapat 250 000 nya jobb under sina två mandatperioder. Men regeringen nöjer sig inte med det. Fler jobb måste skapas framöver. "För oss är jobben viktigast", säger Alliansen på sin hemsida.

Den vanligaste kritiken mot regeringens jobbpolitik är att den står på bara ett ben. Med hjälp av jobbskatteavdrag och tuffare bidragskrav har alliansen ökat utbudet av arbetskraft, det vill säga ökat det antal människor som vill ha jobb.

Men bara för att fler söker varje ledigt jobb blir det inte nödvändigtvis fler jobb. Regeringen borde också, vilket den inte satsat så mycket på, försöka öka efterfrågan på arbetskraft, det vill säga förmå arbetsgivarna att vilja anställa fler.

Den bästa metoden är att sänka arbetsgivaravgifterna. Då blir det billigare att anställa folk och då anställs rimligen fler personer. Regeringen har gjort några små försök, exempelvis genom sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar och andra särskilda grupper, men det har, verkar det, varit för smått och krångligt för att få effekt.

DEN NYA VÄLFÄRDEN har under flera år och i åtskilliga skrifter utarbetat förslag om hur arbetsgivaravgifterna kan sänkas. Problemet för staten är att en allmän sänkning skulle bli dyr och

inte ge så mycket utbyte. (Om Ericsson och Volvo får kraftiga skattesänkningar är det inte säkert de skulle anställa så många fler i alla fall.) Med tanke på att nyanställningar framför allt sker i små företag, har Den Nya Velfärden resonerat att staten borde halvera arbetsgivaravgifterna upp till en lönesumma på förslagsvis tre miljarder kronor per företag. Det skulle ge kraftiga effekter för de mindre företagen och ge dem incitament att nyanställa.

Men hur många nyanställda skulle det bli? Den Nya Velfärden uppdrog åt opinionsundersökningsföretaget SKOP att göra en enkät bland Sveriges företagare. SKOP frågade företagen:

För en anställd som tjänar 24 000 kronor i månaden betalar arbetsgivaren cirka 90 000 kronor per år i arbetsgivaravgifter till staten. Frågan var: skulle ditt företag anställa fler om arbetsgivaravgiften halverades från 90 000 till 45 000 per år och anställd?

60 PROCENT AV FÖRETAGEN skulle alltså anställa fler. Det finns 240 000 företag som har minst en anställd. Det blir 144 000 nya jobb (om de som vill anställa fler nöjer sig med en ny anställd).

Och hur skulle det gå med statens ekonomi? Först skulle staten förlora på skattesänkningen. Om de 240 000 företagen har fyra medarbetare i snitt och dessa tjänar 300 000 om året kostar halveringen av arbetsgivaravgifterna ungefär 45 miljarder för staten. (Det i sammanhanget relativt

begränsade antalet bolag med mer än 10 anställda tar vi inte med i beräkningarna, varken när det gäller kostnader eller intäkter för staten.)

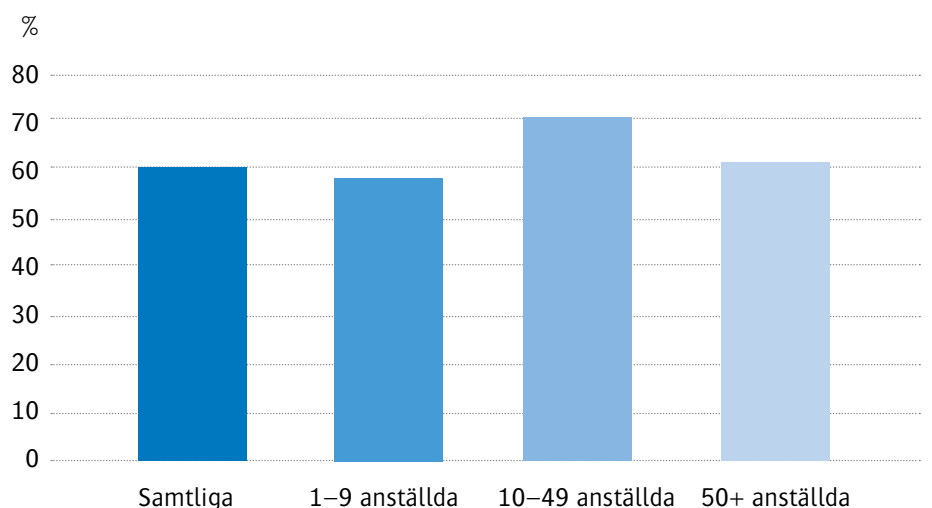
SAMTIDIGT SLIPPER STATEN betala bidrag till de arbetslösa som nu fått jobb. Bidragskostnaden brukar beräknas till 70 procent av en årslön på 300 000 kronor per person. Det blir en besparing på 30 miljarder kronor för staten.

Och de 144 000 arbetslösa har nu fått jobb och betalar skatt och arbetsgivaravgifter, vilket ökar statsintäkterna med omkring 15 miljarder kronor.

Kort sagt, enligt denna förenklade överslagsberäkning, en massa fler jobb utan förlust för staten. Om man ska ta de svenska företagen på orden.

I verkligheten skulle det troligen bli ännu bättre, för reformen skulle få ytterligare välgörande effekter. Till exempel skulle den sannolikt, enligt Den Nya Velfärdens expertutredningar, ge en rejäl skjuts åt nyföretagandet. □

Skulle ditt företag anställa fler om arbetsgivaravgiften halverades från 90 000 till 45 000 kronor per år och anställd?

Granskat av KONKURRENSKOMMISSIONEN

Bodens kommun bryter mot upphandlingslagen – igen

Bodens kommun hyrde in personal under mer än tio år genom att vända sig till ett bemanningsföretag utan föregående upphandling i konkurrens. Kostnaderna för bemanningstjänsterna uppgick de senaste åren till 12 miljarder kronor årligen. När ett nytt kontrakt upphandlades 2013 bröt kommunen ännu en gång mot lagen genom en otillåten direktupphandling.

BODENS KOMMUN hade sedan 2002 ett ramavtal med ett företag för bemanning av korttidstjänster av bland annat lärare och personliga assistenter. Men avtalet upphandlades inte genom ett annonserat förfarande där även andra företag fick möjlighet att lämna anbud, vilket strider mot upphandlingslagen.

Det felaktigt upphandlade avtalet kom att gälla i tio år med löpande justeringar för prisförändringar.

Det kontrakterade företaget kom i slutet av avtalsperioden att fakturera kommunen mer än 20 procent högre priser än vad som hade avtalats.

Sedan Konkurrenskommissionen påbörjat en utredning av avtalet, utlyste kommunen en formell upphandling i juni 2013. Men kommunen ställde så orimliga krav att inget företag lämnade anbud. Kommunen sänkte därför vissa krav och tilldelade sedan kontraktet direkt till ett utvalt

Orättvist med bidragsjobb

“Vi ser helst personer som är kvalificerade för nystartsjobb eller annan lönesubvention.” Den meningen figurerar i allt fler platsannonser.

För om du är arbetslös men fullt arbetsför kanske du kan erbjuda en presumtiv arbetsgivare någon rabatt på din lön (se lista nedan). Företag som anställer personal med subventioner får lägre lönekostnader och slår ut företag som inte utnyttjar dem. Detta riskerar att skapa en upptrappning av bidragsutnyttjande som hotar att slå ut de företag som inte nyttjar subventioner. Detta har redan skett i bland annat taxibranschen. En arbetsmarknadsåtgärd som från början var menad att ge personer med nedsatt arbetsförmåga en skjuts in i arbetslivet nu kommit att användas som ett konkurrensmedel i upphandlingar.

FAKTFÖRENINGEN TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET rapporterade häromåret att i snitt fyra av tio bilar bemannats med bidragsanställda förare. I Östergötland, där problemet är som störst, är åtta av tio taxiförare anställda med någon form av bidrag. Taxibolag som deltar i offentliga upphandlingar för färdtjänst får förstås fördelar om de har lägre lönekostnader än konkurrenterna. Samma problem uppstår i till exempel renhållningsbranschen, där

företag som använder subventioner vinner upphandlingar i konkurrens med företag som inte gör det.

Bland företag som säljer sin tjänster till privata sektorn överutnyttjar särskilt städ- och restaurangbranschen möjligheten till subventionerad personal. Dessa branscher skapar förvisso många arbetstillfällen, men det är inte säkert att just subventionerna skapar så många nya jobb. Arbetsförmedlingen uppskattar nämligen att sex av tio nystartsjobb skulle ha kommit till även utan subventioner.

DET ÄR ETT FAKTUM att arbetslösa kostar pengar för skattebetalarna. Men idag fortsätter arbetslösa att kosta pengar även långt efter att de fått ett jobb. Att fortsätta med den inslagna linjen och låta skattebetalarna subventionera snart sagt alla arbetslösa, även då de upphört att vara arbetslösa kommer att bli ohållbart. Företag måste kunna verka i Sverige på marknadsmässiga villkor. I det längre perspektivet måste företagarna få incitament att anställa även utan bidrag. □

Stödbenämning	Arbetsgivarens rabatt
Yrkesintroduktion (ungdomar som saknar relevant yrkeserfarenhet)	55%
Nystartsjobb (för den som varit utan arbete länge)	63%
Instegsjobb (för den som är ny i Sverige)	80%
Särskilt anställningsstöd (den som deltar i jobbgarantin)	85%
Praktik (för att fräscha upp kompetensen)	100%

företag, på ett sätt som strider mot upphandlingslagen.

Genom biträde av Konkurrenskommissionens jurister togs ärendet till förvaltningsrätten i Luleå, som den 5 februari 2014 slog fast att kommunen brutit mot lagen. Även kammarrätten delade denna uppfattning och beslutat att avtalet är ogiltigt.

– Kommunens otillåtna direktupphandlingar har satt konkurrensen ur spel och medfört onödigt höga

kostnader för den inhyrda personalen. Detta drabbar kommunens skattebetalare säger Per-Arne Sundbom, ledamot av Konkurrenskommissionen. □

Per-Arne Sundbom

Foto: Catharina Blesé

Kolumn

Företagen är experter på fiffiga utvägar

NÄRINGSVERKSAMHET kommer sannerligen i olika storlekar. I den småskaliga änden, där förutsättningarna är som allra enklast, hittar man bland annat hemlösa återförsäljare av gatutidningar. Visst har de kommit i skymundan det senaste året? Nu handlar allt om det nya gatutiggeriet med kopp. Men fattiga människor som på annat sätt försöker skapa en inkomst är däremot inget nytt i det offentliga rummet. Det har funnits länge utan att väcka kontrovers. För tidningsförsäljarna uppträder med yrkesstolthet och erbjuder en vara. De bär synlig legitimation och har sina fasta platser och rutiner.

För en tid sedan hajade jag till. Efter att ha varit borta från stan råkade jag på en av de gamla försäljarna på sitt vanliga ställe. Men nu hade han en skylt hängd på ryggsäcken: "Accepterar kortbetalning". En hemlös man som säljer tidningar kan numera hantera betalning med kontokort – ute på trottoaren. Det är fascinerande och tacksamt.

– Äsch, det är självklart att vi måste hänga med i utvecklingen, svarade försäljaren och såg inget i detta. Som sagt, detta är professionellt folk. Betalningen sköttes genom en dosa kopplad till mobiltelefonen. Jag kunde få kvitto om jag ville. Det går att få utrustningen registrerad som godkänt kassaregister hos Skatteverket. Helt lagliga, portabla enmansbutiker i mikroformat med momsinsbetalningar och korrekta verifikationer i ordning. Ja det är klart att även de hemlösas tidningar behöver hänga med i utvecklingen och modernisera sin distribution, men det är intressant att de lyckas. Vad gör det möjligt?

På hemväg såg jag en till skylt i kollektivtrafiken och började fundera igen. Det var reklam för en typ av fakturerings tjänster som har börjat erbjudas på olika håll. Allt administrativt krångel med att driva en egen liten firma får många att avstå från att ta det första steget. Trots decennier av regelförenklingsambitioner innebär företagande fortfarande så mycket svårgenomträngligt pappersarbete att det ofta inte känns lönt att försöka göra affärer på sin hobbyverksamhet.

Men här erbjuds en regelförenkling som krossar allt vad dessa regelförenklingskommittéer har åstadkommit. Man kan nu bli fakturerande företagare utan att behöva ha något företag alls. Slå den förenklingen, den som kan. Med fakturerings tjänsten som mellanhand får man ut vanlig skattad lön och slipper hela administrationen. Återigen en liten revolution för alla mikroföretagare som vill

kunna nosa på affärsverksamhet men som avskräcks av byråkratin. Hur har den uppstått?

Gatutidningsförsäljarens kortläsare är inte frukten av någon ovanligt lyckad socialpolitisk satsning. Och möjligheten att ägna sig åt företagande utan att behöva ha ett formellt företag är inte en riktigt fiffig reform som har tänkts fram av någon förenklingsgrupp på regeringskansliet. Nej detta handlar helt enkelt om nyutvecklade kommersiella tjänster och produkter. Det är frågan om ett stycke näringsliv som på ett kreativt sätt löser näringslivsproblem – eftersom det är lönsamt att sälja lösningar.

Det är en naturlig och välbekant rollfördelning att det är från det hållet som uppfinningsrikedomen kommer. Hemmaplan för det offentliga är att reglera och strukturera samhället, inte att skapa innovationer. Där är systemen alltför tungfotade.

Här ser vi näringslivet som, så att säga, griper in och fungerar som sin egen regel- och procedurförenklare. Därför att krånglet med företagande är så stort att det finns en kommersiell efterfrågan på fiffiga utvägar. Nog är resultatet imponerande. Men inte utan att man undrar vad samma kreativitet kan uträtta om det skulle bli tid till annat än att tänka ut lösningar på administrativt krångel. □

Peter Santesson

Chef för opinionsanalys på Demoskop

Foto: ErnstHenry Photography

Granskat av KONKURRENSKOMMISSIONEN

Karlskronas upphandling av parkeringstjänst olaglig

Kommunen krävde vid upphandling av ett betalningssystem för parkeringsavgifter att dessa skulle kunna betalas med både "smartphones" och "vanliga mobiltelefoner".

DEN SENARE TJÄNSTEN hade ett år efter leveransdatum ännu inte levererats, vilket kommunen verkade strunta i. Därmed har ett annat avtal än det som upphandlingen avsåg ingåtts. Agerandet kan likställas med en otillåten direktupphandling i strid med upphandlingslagen.

Det var i april 2012 som Karlskrona kommun utlyste en upphandling för parkeringsbetalning med mobiltelefon. Tjänsterna skulle den vinnande anbudsgivaren leverera senast i oktober 2012. Ett år efter detta datum var det enligt kommunen fortfarande inte möjligt att betala via "vanliga mobiler". Kommunen hade tydligen accepterat att leverantören inte har uppfyllt detta krav.

Om leveransvillkor ändras, exempelvis genom att beställaren frångår ursprungliga krav från upphandlingen, kan det i upphandlingslagens mening bli fråga om att parterna anses ha ingått ett nytt avtal. Detta kan ses som en otillåten direktupphandling.

–Då kommunen accepterat att den valda leverantören inte behövde uppfylla väsentliga krav vid upphandlingen kom konkurrensen mellan leverantörerna att snedvridas till nackdel för parkeringsbetalarna, framhåller Lennart Palm, ledamot av Konkurrenskommissionen. □

Solna stad ville hämta fett utan konkurrens

Solna stad har utan konkurrensupphandling direkttilldelat ett mångmiljonkontrakt om hämtning av fett från restauranger i kommunen.

SOLNA STAD ville erbjuda hämtning av fettavfall från bland annat restauranger och storkök i kommunen som har fettavskiljare. Men istället för att göra en upphandling såsom lagen kräver tecknades ett "tilläggsavtal" direkt med ett privat renhållningsföretag som sedan tidigare hämtar hushållsavfall i kommunen. Tjänsten att hämta fett omfattades dock inte av detta avtal och borde därför ha konkurrerats ut i en ny upphandling.

–Tilldelningen föregicks inte av något annonserat förfarande vilket strider mot lagen om offentlig upphandling. Eftersom kontraktets värde uppgår till nästan tre miljoner kronor borde kommunen ha förställt att den inte kunde direkttilldelas uppdraget. Detta kan leda till att de restauranger och storkök som har fettavskiljare riskerar att tvingas betala mer för fettavfallshämtningen än vad de annars hade gjort, säger Lennart Palm, ledamot av Konkurrenskommissionen.

Efter att Konkurrenskommissionen uppmärksammade ärendet har Förvaltningsrätten i Stockholm numera ogiltigförklarat kommunens tilläggsavtal med det privata företaget med motiveringen att avtalet har tillkommit på ett otillåtet sätt utan föregående annonsering enligt regelverket för offentlig upphandling. Kommunen har sedan dess genomfört en ny upphandling, denna gång enligt regelverket. □

Anders Johnson:

Den Nya Valfärden är ett tankegjuteri och en handlingsmedja

Skriftställaren Anders Johnson har just skrivit en bok om Den Nya Valfärdens tjugofemåriga historia. Det är Anders etthundraåriga sedan han år 1997 blev företagare i skivbranschen. Och då hann han ändå med två avbrott för att vara riksdagsman (för Folkpartiet) och att jobba som chefredaktör för Dagens Nyheter. Nästan alla böckerna handlar om entreprenörskap och företagande. Anders har skrivit två tidigare böcker för Den Nya Valfärden. Den första heter Entreprenören bakom allt – 101 svenska succéer från ABBA till ölburkar. Den andra Tankebok för entreprenörer – 222 citat från Aristoteles till Ingvar Kamprad.

Det fina med egenföretagarens tillvaro är medarbetarna, säger Anders. Man umgås bara med dem man själv väljer att umgås med, till exempel Den Nya Valfärden.

Det som jag imponerats mest av hos Den Nya Valfärden, fortsätter Anders, och som skiljer den organisationen från alla andra tankesmedjor är att Den Nya Valfärden inte bara ägnar sig åt att tänka och skriva rapporter och framföra synpunkter, utan dessutom att handla.

Vad tänker du på mer konkret?

Jag tänker på alla projekt och institutioner som Den Nya Valfärden har skapat under årens lopp, svarar Anders. Till exempel Konkurrenskommissionen. Att starta vad några, i och för sig felaktigt, uppfattat som en privat domstol som

dessutom fått enorm status och betydelse för svensk rättstillämpning är ganska märkligt. Går man igenom alla sådana projekt som Den Nya Valfärden dragit igång så får man respekt.

Men alla projekten finns ju inte kvar?

Det är sant. En del, till exempel Grundlagsrätten, en svensk författningsdomstol, var inte menade att vara annat än tillfälliga. En del, till exempel Agenda Konkurrens, som handlade om att förmå kommunerna att skärpa sina upphandlingsrutiner, fick aldrig riktigt luft under vingarna och lades ned. Men så är det ju med entreprenörprojekt, alla lyfter inte. Å andra sidan har ju en del av Den Nya Valfärdens projekt, till exempel AktieTorget, knoppats av och fått en egen självständig tillvaro.

Jag brukar säga att Den Nya Valfärden är ett tankegjuteri och en handlingsmedja. Syftet är inte bara att driva idéer, utan även, när det går, att själv förverkliga dem.

Varför har just Den Nya Valfärden, till skillnad från andra tankesmedjor, utvecklats på det sättet?

Jag tror det handlar om vilka människor man hittar. Man måste hitta folk med ett entreprenöriellt sinnelag för att driva sådana projekt. Men den sortens folk brukar inte intressera sig för politik och samhällsfrågor. De håller på med affärer. För dem som ägnar sig åt politik och samhälle ligger det närmare till hands

att skriva och debattera än att dra igång verksamheter.

En del av de saker som Den Nya Valfärden dragit igång kunde väl lika gärna ha gjorts av staten?

Så är det. Ta Grundlagsrätten, som exempel. Den Nya Valfärden drev idén att Sverige borde ha en författningsdomstol och startade Grundlagsrätten för att visa landets jurister hur en författningsdomstol skulle kunna fungera. Sedan blev det i och för sig ingen författningsdomstol, men det är ju inte för sent än.

Företagarombudsmannen är ett annat exempel. Sverige är ju ombudsmännens stamort på jorden. Den första i världen var Justitieombudsmannen, som startades år 1809 för att medborgarna skulle kunna få hjälp att hålla kontroll på myndigheterna. En företagavänlig regering kunde mycket väl ha inrättat en statlig Företagarombudsman i stället för att Den Nya Valfärden skulle behöva göra det.

Hur är det med Den Nya Valfärdens företagarkontakter?

Den Nya Valfärden försörjer sig ju genom stöd från svenska företagare, i första hand småföretagare, totalt nära 20 000 stycken. Det betyder att organisationen har personliga kontakter med tusentals företagare i veckan. Jag tror inte det finns någon organisation som har örat så nära Företagarsverige. Då är det lätt att veta vad det är för stämningar som för tillfället råder hos företagarna. □

Thomas Gör:

Välfärdsstaten klarar inte fri invandring

Den Nya Valfärden presenterade nyligen en mätning av utanförskapet i Sverige. Undersökningen gjordes av forskaren Tino Sanandaji på exakt samma sätt som Folkpartiet gjort några gånger innan partiet kom till makten år 2006 och fick ansvaret för integrationspolitiken. Det visade sig att utanförskapet under alliansregeringen förvärrats i samma takt som under socialdemokratins styre.

Thomas, det var du som föreslog att Den Nya Valfärden skulle uppdatera folkpartiets gamla rapporter om utanförskapsområdena i Sverige. Hur kom du på idén?

Man läser, man minns, man tänker. Jag läste de gamla rapporterna från 2000-tallets början när de kom och som skrevs av Mauricio Rojas, folkpartiets dåvarande integrationspolitiska talesman. Det var han som satte fingret på den skrämmande snabba utvecklingen av utanförskapet. Jag minns hur hånad han blev när han sa att det som hänt i Frankrike också kunde hända i Sverige. Det var två decennier före Husby-kravallerna.

Jag har gått och funderat på det där de senaste åren. På mig har det verkat som om situationen när-

mast förvärrats. Jag tänker till exempel på att ungdomar kastar sten på brandkår och ambulanser i storstäders förorter. Och jag har inte märkt några åtgärder som skulle kunna komma till rätta med utanförskapet sedan Folkpartiet fick ansvar för frågan efter valet 2006.

Så det låg nära till hands att vilja se en uppdatering av folkpartiets studier med exakt de metoder som Folkpartiet använde för att man skulle få jämförbarhet. Den Nya Valfärden nappade på idén, och Tino Sanandaji var den idealiske utredaren.

Min misstanke var förstås att situationen fortsatt att förvärras under alliansregeringen.

Vad tycker du om resultatet?

Jag blev tyvärr inte särskilt förvånad när det visade sig att antalet utanförskapsområden fortsatt att växa under alliansåren i ungefär samma takt som under de föregående socialdemokratiska åren. Det är ju inte så konstigt med tanke på att politiken i stort sett varit densamma. Och detta trots att Folkpartiet inför valet 2006 sade sig vara "garanter" för att frågan skulle lösas.

Vad har du för synpunkter på mottagandet av rapporten?

Jag har gjort tre observationer. Min första observation gäller integrationsminister Erik Ullenhags klumpiga och, faktiskt, stötande försök

att ljuga bort rapportens slutsatser. När Folkpartiet förstod att Den Nya Valfärdens och Sanandajis rapport var på väg drog det fram en egen rapport, som kanske legat i en skrivbordslåda, där det hävdades att utanförskapet inte alls ökat utan tvärtom minskat med ett område (av över 150 stycken totalt) under folkpartiets år som ansvarigt för integrationspolitiken.

Det var en ohederlig rapport eftersom Folkpartiet denna gång hade bytt beräkningsmetod. Gör man på det sättet kan man komma fram till vad som helst och då finns inte längre ens något försök att hålla sig till sanningen. Ett intellektuellt lågvattenmärke.

Inte ens om Folkpartiet räknat rätt hade dess politik varit något att skryta med, för om den politiken leder till att det försvinner ett utanförskapsområde vart sjätte år så tar det nästan tusen år innan alla är borta.

Min andra observation är att partierna inte verkar ha brytt sig om rapporten. Förutom Erik Ullenhags motrapport kom det inga kommentarer från alliansen eller vänsteroppositionen. Att allianspartierna helst ville hålla tyst om sitt misslyckande är inte så svårt att förstå. Men att förklara vänsteroppositionens tystnad kräver lite mer tankemöda. De borde ju ha kunnat utnyttja blottan hos sina motståndare.

Men då måste man tänka på orsaken till att antalet personer i utanförskapsområden fortsätter att öka. Det beror helt enkelt på att den svenska ekonomin inte förmår absorbera så många invandrare som kommer in i landet.

I princip finns två metoder att lösa problemet som båda är oacceptabla för såväl regering som opposition. Det ena är att tydligt sänka trösklarna till arbetsmarknaden så att fler kan få jobb fortare, till exempel genom att ta bort LAS och säkra möjligheten till än lägre ingångslöner, kraftigt minska skatter och bidrag. Det vill

nästan ingen. Det andra är att begränsa invandringen, de så kontroversiella så kallade "volymerna". Det vill nästan ingen utom Sverigedemokraterna. Därför tycker även oppositionen att den bör tåga i frågan.

Min tredje observation är just detta att Sverigedemokraterna tyckte sig få vatten på sin kvarn. Jimmie Åkesson nämnde nämnt rapporten i sitt Almedalstal.

Var det så bra att ge

Sverigedemokraterna eldunderstöd?

Det viktiga är inte vem som gynnas. Det viktiga är vad som är sant. Vi är inte behjälpta av politiker som Erik Ullenhag som försöker sopa problemet under mattan. Vi måste inse att ett samhälle bara kan bli så öppet som det förmår integrera sina invandrare rent ekonomiskt och göra dem självförsörjande (och då har jag inte sagt ett ord om den kulturella integrationen).

På sikt kommer de som jobbar och betalar skatt inte att acceptera att försörja ett ökande antal icke självförsörjande människor i utanförskapsområdena. Det är dags att ta den här tjuren vid hornen.

Vad skulle du själv göra om du var integrationsminister?

Det skulle jag inte vilja vara. Det är ungefär som att bli chef för månens baksida: man har ansvaret för något man inte kan påverka.

Fast det är klart, en del skulle man ju kunna göra, men som snarare faller under migrationsministerns ansvarsområde.

Ta det här med anhöriginvandring som exempel. Riksdagen har beslutat att nära anhöriga till den som beviljats permanent uppehållstillstånd (PUT) kan få komma till Sverige på villkor att PUT-personen garanterar att försörja dem. Det är huvudregeln.

Men det finns möjligheter till undantag. Om PUT-personen av något skäl – handikapp, krigsskada, konventionsflykting etc. – inte kan förväntas klara av försörjningen, så kan de anhöriga få komma i alla fall.

År 2011 kom ungefär 23 000 anhöriginvandrare till Sverige. 0,7 procent av dessa följde huvudregeln och kom med garanterad försörjning. 99,3 procent kom som undantag utan försörjningsgaranti från någon PUT-person.

Det är absurt med en ordning där en huvudregel bara tillämpas i sju av ettusen fall. Om praxis följde avsiktarna i riksdagens beslut skulle åtminstone en del vara vunnet. Det har också talats om att skärpa kraven på försörjning för anhöriginvandring. Men mot detta finns det, märkligt nog, en kompakt majoritet i riksdagen. □

Kolumn

Kvaliteten sjunker i hela utbildnings-systemet

ATT TALA OM "VINSTER I VÄLFÄRDEN" är en språkligt elegant formel, men vad försöker den få oss att tro? Sverige befinner sig i en situation där alla skolresultat pekar neråt. Enligt senaste PISA har vi färre duktiga elever och Sveriges duktigaste elever sjunker dessutom jämfört med andra. Vi har också betydligt fler svaga elever och dessa sjunker också jämfört med andra länders svaga elever. Enligt en annan mätning är vi inte mer kreativa än andra länder. Den pedagogik som tillämpats i svenskt skolväsende sedan fyrtio år bygger på grupparbete, borttagande av examina, automatisk uppflyttning till nästa årskurs och att elever ska söka kunskap själva. Om kunskaperna sjunker, kanske det är i pedagogiken vi ska leta efter svaret?

De politiska partier som riktar in sig på att vissa friskolekoncerner gör en vinst uttalar sig som om de "försvarade" kommunala skolor, men så är det inte om de inte samtidigt fokuserar på hur dessa kan bli bättre. Båda de politiska blocken ingrep i skolans värld i början av 1990-talet, det ena genom att kommunalisera skolan, vilket gav kommunerna inflytande över tillsättningsärenden och löner, och det andra genom att öppna möjligheten att starta friskolor. Båda åtgärderna ledde till ökade skillnader mellan skolorna, men ingen förändring gjordes i pedagogiken. Försvararna av den kommunala skolan brukar inte nämna att föräldrarna förmodligen inte skulle ha efterfrågat friskolor, om kvaliteten inte redan dessförinnan hade sjunkit i den kommunala skolan.

Vilket är alltså det verkliga problemet i svensk skola idag? Den sjunkande

kvaliteten. Detta är det väsentliga problemet, men det är inte det intryck som en nyhetskonsument får. Det verkar som om problemet är att vissa friskolor gör en vinst, vilket är något som man förvisso kan diskutera men det utgör en mindre brännande fråga än elevernas kunskaper. Att tala om vinster i stället för kunskaper är att leda bort intresserat från huvudfrågan.

Friskolorna brukar få mindre pengar av kommunerna än de kommunala skolorna med argumentet att de använder vissa kommunala resurser som bibliotek och idrottshallar. När friskolorna trots mindre pengar, får bra resultat och till och med ett ekonomiskt överskott, vilken är då reaktionen bland friskolornas kritiker? Jo, att säga att friskolorna har elever med färre problem. Vilken borde reaktionen vara? Jo, att fråga sig varför de kommunala skolorna håller så låg kvalitet att många familjer undviker dem. Den verkliga frågan är vad som gått fel i den kommunala skolan där de flesta elever studerar.

De som vill att ingen ska kunna tjäna pengar på skolan borde arbeta för att kvaliteten i den kommunala skolan blir så bra att elever inte söker till friskolor. Om de inte tänker så, verkar de acceptera att kommunala skolor är sämre och menar att det är orättvist att den sämre kvaliteten inte fördelas på alla. Alternativt tänker de att det finns bättre och sämre elever och menar att de svaga eleverna ska fördelas jämnt mellan skolor.

De här friskolekritikerna har missuppfattat saken. Sveriges problem är att kvaliteten sjunker i alla delar av utbildningssystemet. Utbildning är dessutom inte ett nollsummespel utan man kan både höja och sänka hela elevgruppen. Det verkliga problemet är att hela systemet har sjunkit. Leder man bort uppmärksamheten från det, vill man varken eleverna eller Sverige väl. □

Inger Enkvist

Professor i spanska vid Lunds universitet och författare till ett flertal böcker om utbildning

Integritetsombudsmannen:

Kontantlösa samhället hotar integriteten

Pär Ström är Den Nya Velfärdens Integritetsombudsman. Han har under många år studerat och skrivit böcker om hoten mot medborgarnas personliga integritet.

Efter terroristattacken mot World Trade Center fick myndigheterna praktiskt taget fria tyglar att rota i folks privata angelägenheter, säger Pär Ström.

Trots FRA-debatten i Sverige för några år sedan och Edward Snowdens avslöjanden om det amerikanska övervakningsorganet NSA har det enligt Pär inte gått att vända den här utvecklingen.

Folk verkar inte bry sig, säger han lite upp-givet. De hoppas att deras egna göranden och låtanden ska hamna under radarn. Ungdomar tycks särskilt obekymrade.

HAN MENAR att planerna på att få bort kontanterna är det stora framtida hotet mot integriteten.

Om vi använder kort för alla köp kan våra liv kontrolleras i detalj. När, var, hur, hur mycket, allt kommer att kunna följas av den som sitter inne med informationen.

Integritetsombudsmannen på Den Nya Velfärden kämpar för den personliga integritetens ställning i IT-samhället. Naturligtvis krävs en viss övervakning i ett civiliserat samhälle men den ska inte gå för långt. Vi menar att digital övervakning i princip bara ska riktas mot personer som misstänks för ett grovt brott. Vad vi håller på att få är däremot ett samhälle med automatisk övervak-

Pär Ström

ning av alla medborgare – enligt synsättet att vem som helst kan komma att begå ett brott i framtiden. Det är orättfärdigt och kränkande. □

Granskat av
KONKURRENSKOMMISSIONEN

Malmö stad snedvrider bussupphandling

Malmö stads kommunala bolag ViSAB bröt mot lagen upprepade gånger i en upphandling av bussar som skulle användas i förskoleverksamheten

DET AV MALMÖ STAD helägda bolaget Vagnparken i Skåne AB (ViSAB) påbörjade i september

Namn: Signhild Arnegård Hansen
Företag: Svenska Lantchips som 2012 omsatte över 111 miljoner kronor
Antal år som företagare: 22

Signhild Arnegård Hansen:

Att ta risker är kul, men du måste vara förberedd

Hur ser du på de politiska partiernas företagarpolitik?

Om vi tänker på socialdemokraterna och moderaterna, så har det inte varit så stor skillnad mellan dem som man skulle kunna förvänta sig. Från 1992 när vi började har det skett en enorm attitydförändring. Nu pratar man om entreprenörskap som någonting positivt. Men det kan jag inte säga är politikernas förtjänst, utan det har lyfts fram av Svenskt Näringsliv, Den Nya Valfärden och Företagarna som försökt ändra attityderna.

Vinsten är inte målet, vinsten är ett kvitto på att företagets affärsidé faktiskt lyckats. Men politiken har inte varit draghjälp i att beskriva sambandet mellan välstånd och entreprenörskapets betydelse.

Varför startade du företaget?

För att lösa en personlig livssituation. Jag var personalchef och hade fått tre barn ganska tätt. Men min äldste son har ett handikapp och jag undrade hur jag skulle få ihop livet och ändå ha en yrkeskarriär?

Jag tänkte att en fabrik som tuffar och går även om jag inte är där, skulle vara en lösning. Min man jobbade för den kanadensiska ambassaden och hade med sig chips hem som gjorts som de var från början, lite hårdare, stärkelsen var kvar. Det tyckte vi var gott, snacks är ganska konjunkturokän-

sligt och en växande marknad, så jag provade lite hemma i köket.

Vad upplever du som svårast med att vara företagare?

Att omsätta din idé till affärer. Sen är det kapitalfrågan. Vi har vuxit organiskt genom att återinvestera de vinster vi haft. Vi tog inte in kapital utifrån, för då skulle hela frihetsiden ha försvunnit.

Har du har stött på problem med myndigheter under åren?

Tre månader efter vi startade fick vi en momsrevision och eftersom vi ännu inte flyttat till Dalsland där fabriken låg, klagade de för att vi dragit av tolv kronor milen på bensin. Inställningen från skattemyndigheten var att vi hade startat företaget för att kunna dra av kostnader på skatten. Men då sa jag, dra av från vad? Det var inget som var felaktigt, så han godkände våra avdrag till slut. Men attityden gjorde att luften nästan gick ur en. Nu har Skattemyndigheten en mer serviceinriktad attityd. Och svensk byråkrati är effektiv, det är en konkurrensfördel.

Varför startar inte fler företag?

För att du måste ta en personlig risk. Det här är ett trygghetssamhälle där det alltid ska finnas skyddsnet, och det finns inte för företagare. Det har jag drivit ganska hårt när

jag jobbade i Svenskt Näringsliv. Men du kan, och ska, inte helt försäkra bort din risk. Fast risken får inte vara för stor, och man måste vara mentalt förberedd på den.

Vad kommer Sverige att leva av i framtiden?

Ett tag sa man att vi skulle leva av tjänster. Sen har man insett att tjänstesektorn lever av produktion. Men ska varorna produceras i Sverige? Ja och nej. Vi kommer att se en viss återindustrialisering, däremot kommer det inte skapa så mycket jobb eftersom mycket automatiseras. Men det är oerhört viktigt att det finns en fortsatt basindustri i Sverige, det är grunden till tjänstesektorn och vårt välstånd.

Hur påverkar en halverad arbetsgivaravgift småföretagarnas villighet att anställa?

Mycket, eftersom det är en stor del av kostnaden. Sedan är det ett komplext regelverk. Att ha upp till tio anställda är det jobbigaste eftersom du inte har råd med hjälp som kan regelverket.

Hur påverkar sjuklöneansvaret småföretagarens möjlighet att anställa?

Har du en eller två anställda och ska betala två veckors sjukskrivning för den ene och kanske inte har möjlighet att ersätta personen, eftersom du inte kan stå med dubbla

kostnader, så är det tufft. Utan sjuklöneansvaret skulle det vara lättare att anställa fler och att växa snabbare.

Vad ger du för tips till den som funderar på att bli företagare?

Våga, det är kul. Du får ett annat sätt att leva, måste lita till dig själv och kan inte tänka att jag går hem och struntar i det här. Det är en "wow"-känsla att veta att du styr över ditt liv åt båda hållen. Du får stå för om det inte går bra också, så du måste vara förberedd.

Vill du tillägga något?

Jag hoppas verkligen inte att man börjar fundera på arvsskatten igen, så att man riskerar att behöva sälja sitt företag för att få loss pengar till en arvsskatt som beräknats utifrån ett tänkt värde, pengar som man då måste lösgöra till skatt istället för att låta bolaget växa och använda medel till investeringar. Så har jag en oro för förmögenhetsskatten och på kort sikt den allmänna ekonomiska kulturen och vinstdebatten. Det är inom välfärdssektorn som företag drivs av kvinnor, för det är deras kompetensområde traditionellt och det är ingen som kan driva en verksamhet utan vinst. Det tror jag folk förstår. □

2012 en upphandling av bussar som skulle användas som rullande daghem i stadens förskoleverksamhet. En av anbudsgivarna uteslöts med motiveringen att företaget inte uppfyllde kraven på en hög kreditrating från ett kreditratinginstitut. Men enligt upphandlingslagen får en upphandlande myndighet inte godtyckligt

förkasta anbud om anbudsgivaren på annat sätt kan styrka att de har den efterfrågade ekonomiska kapaciteten.

Beslutet om uteslutning överklagades därför till förvaltningsrätten, som fann att ViSAB agerat felaktigt och att bolaget måste utvärdera anbudet på nytt. ViSAB valde då att istället avbryta

den överprövade upphandlingen. Även detta beslut underkändes av förvaltningsrätten. Vid denna tidpunkt hade anbudens giltighetstid redan hunnit löpa ut, varför ViSAB på nytt avbröt upphandlingen, denna gång på ett godkänt sätt. Konkurrenskommissionens ordförande Inger Ridderstrand-Linderoth är mycket kritisk till

hur ViSAB agerat:

–Enligt upphandlingslagen ska en upphandlande myndighet som ViSAB agera på ett sakligt sätt och behandla anbudsgivarna lika. I den aktuella upphandlingen har ViSAB upprepade gånger brutit mot upphandlingslagen. Härigenom har anbudens giltighetstid hunnit löpa ut på ett sätt som

medför att upphandlingen kunnat avbrytas. Det är ovanligt att en upphandlande myndighet på ett så tydligt sätt snedvrider en upphandling såsom ViSAB gjort. Detta gör att förtroendet för bolaget som upphandlare kan sättas ifråga. □

Kvinnor som företagare – vart tog de vägen?

Foto: Gumaelius arkiv hos Centrum för Näringslivshistoria

Nya annonsbyrån, landsortspressens egen annonsförmedlare” grundades 1877 av den mycket framgångsrika företagaren Sofia Gumaelius, vars företag levde kvar till 2003. Här firar företaget 25-års jubileum.

Historiskt har kvinnors rättigheter pendlat under århundradena. Ända sedan vikingatiden har kvinnor arvt från sina föräldrar och släktingar, de har förvärvat egendomar och haft kapital. Som innehavare av egendom har de också betalat skatt vilket har stärkt deras status och inflytande. I de fall kvinnor haft en förmyndare har de kunnat ansöka om myndighet och många ogifta eller gifta kvinnor gjorde detta. Kvinnor bidrog till varuutbudet och på så sätt var de en aktiv del i näringslivet och i synnerhet från 1720 såsom egna företagare inom handel, hantverk mm. Därigenom bidrog de till företagandets revolution även under 1800-talet då de gav sig in på en mängd nya områden såsom fotografer, reklamföretagare, designers mm. År 1846 slopades skråväsendet. När den fulla näringsfriheten infördes 1864 kunde både kvinnor och män starta i företag i alla branscher, överallt och i hur många företag de ville.

KVNNOR KOM I SVERIGE att bidra till den industriella revolutionen eftersom de efterfrågade och köpte varor och även arbetade, framförallt inom distribution, service, textil- och livsmedelsproduktionen. I vissa städer var uppemot 40 procent av de yrkesverk-

samma kvinnorna sysselsatta som företagare vid sekelskiftet 1900.

Under 1930-talet och framöver förstärktes tre tendenser som successivt kom att minska andelen företagare i befolkningen.

I perioder av hög arbetslöshet under 1900-talets första hälft sökte politikerna att reducera antalet arbetssökande. Kvinnor, i synnerhet de gifta, skulle inte få ta arbetstillfällen från männen och motades därför in i hemmen. Mycket inspirerad av det tyska nationalsocialistiska föredömet med "Kinder und Küche" inleddes en trend av hemmafruideal i Europa, som i Sverige kulminerade 1950. Dessa åtgärder bidrog till sänkt arbetslöshet och mansdominans på arbetsplatserna och i fackföreningarna.

Den andra trenden var den nytillträdde socialdemokratiska regeringens misstro mot småföretagandet. En rad utredningar speglade ansträngningarna som gjordes för att lyfta fram storföretagens effektivitet och de potentiella rationaliseringsmöjligheter som förelåg i näringslivet. Följden blev ett koncentrerat och även statligt ägande med en intervenerande ekonomisk politik.

Den tredje riktlinjen var att en aktiv statlig politik skulle hantera skiftningar i arbetslösheten som uppstod som en följd av konjunktursvängningar. Höjda skatter

Bara fem procent av Sveriges yrkesverksamma kvinnor är företagare. Det är rekordlåg i ett internationellt perspektiv. Och särskilt märkligt är det med bakgrund av att Sverige har en så lång och stark tradition av kvinnligt företagande. Men hur blev det så att vi gick från föregångsland till botten av skalan på bara några decennier? Hur kan vi få fler kvinnor att starta egna företag?

möjligheterna att begränsas. Löner och pensionsvillkor blev mer eller mindre dirigerade av politiker och inte satta på en konkurrensutsatt marknad.

Vill vi ha företagssamma kvinnor?

Den politiska debatten har i årtal handlat om arbetsmarknadsfrågor. Tyvärr så diskuterar politikerna hellre symptomen än medicinen. För i bakgrunden finns en viktig frågeställning som alltför sällan lyfts fram. Den handlar om vem som skapar villkoren för arbete och löner åt de som yrkesarbetar. Är det facket, storföretagen, offentliga sektorns politiker eller den enskilde företagaren?

Alliansregeringens politik har sedan 2006 haft som mål att öka arbetsutbudet och lyckats. Men efterfrågan på arbetskraft har inte följt med och arbetslösheten har bitit sig fast. De övriga partiernas svar är att avsätta mer skattemedel till det offentliga för att på så sätt "skapa sysselsättning". Frågan är vilka politiska åtgärder och förändringar i institutionella förhållanden som skulle få

på arbete, kapital och konsumtion gav politikerna redskap att bygga upp en offentlig sektor, som nu kom att bli kvinnornas främsta arbetsgivare. Den offentligt organiserade välfärdssektorn byggdes ut och dit strömmade kvinnorna. I kombination med höjda skatter på företagandet fick en mängd företag läggas ned och konsumtionsvaror importerades istället från lägstkostnadsländer.

Flytten till lägstkostnadsländer innebar bland annat att TEKO-industrin nästan uttraderades och över 100 000 kvinnojobb försvann. Många kvinnliga företagare gav upp. För att utveckla design och innovationer krävs även småskalig tillverkning inom landet för att lyckas – inte stordrift långt bort. Inom den utsatta konsumtionsvaruindustrin hade kvinnor skapat sina egna domäner efter näringsfrihetens införande, bland annat inom teko, design och hantverk, livsmedelsindustri mm, ett småföretagande som nu konkurrerades ut.

För kvinnor som till skillnad från sina hemmafrumammor gick ut i arbetslivet under andra hälften av 1900-talet kom

Vellinge kommun har sedan 2008 köpt administrativa tjänster från det privata bolaget Serkon i Vellinge AB för i genomsnitt cirka 30 miljoner kronor per år.

INKÖPEN HAR INTE föregåtts av något upphandlingsförfarande och är otillättna direktinköp enligt upphandlingsreglerna.

Serkon ägdes av kommunen fram till 2008 då det såldes till en privatperson.

Omedelbart innan privatiseringen tecknade kommunen ett tioårigt ramavtal med bolaget om köp av tjänster.

Konkurrenskommissionens utredning visar att avtalet ingicks direkt med Serkon utan att föregås av en annonserad upphandling där olika leverantörer gavs möjlighet att tävla om kommunens mångmiljonkontrakt. Enligt upphandlingslagen ska ramavtal normalt inte löpa mer än fyra år såvida det inte finns "synnerliga skäl".

Granskat av KONKURRENSKOMMISSIONEN

Vellinge kommun köper administrativa tjänster för miljoner utan upphandling

Det måste ha krävts mycket mod för att som 30-årig kvinna starta företag i 1920-talets Sverige. Estrid Ericson startade sitt företag Svenskt Tenn ur passion och höll fast vid sina ideal även när det blåste motvind. Hon höll i den dagliga driften av företaget ända fram till 1975.

arbetslösheten att minska radikalt?

Tyvär lyfts sällan alternativ till centralplanerade lösningar fram i den politiska diskussionen. Vad är motsatsen till att politikerna utlovar fler jobb med skattemedel? Jo, att enskilda själva får ta större ansvar för sitt liv genom bättre möjligheter och villkor för eget företagande.

Politiska partier som Feministiskt initiativ vill se arbetsfält där kvinnor kan "utveckla sin fulla potential". Kommer arbetsgivare i företag och organisationer att lyckas med detta då många olika mål ska uppnås? Anställda på stora arbetsplatser omfattas av många regler för att arbetet ska utföras så smidigt och snabbt som möjligt och det blir svårt att prioritera individuell utveckling. Kanske var det även därför som så många kvinnor startade egna företag efter näringsfriheten för 150 år sedan. De gavs möjlighet att själva bestämma arbetsfält, arbetsvillkor, såväl tider som lön, samt bestämma över de ramar som företaget skulle verka inom. Logiskt sett borde därför inte bara FI, utan alla självutnämnda feminister agitera för ett ökat småföretagande bland kvinnor. Och vägen dit går genom bättre villkor för småföretag i allmänhet – bland annat mindre regelkrångel, bättre service från myndigheter och lägre skatter. I vår tid

finns det många institutionella hinder kvar att undanröja, vilket en fortsatt historiskt låg andel av företagare i arbetskraften pekar på. □

Anita Du Rietz är fd chefsekonom i Föreningsbanken och fil.dr. i nationalekonomi med fokus på innovationer och företagande. Hennes senaste böcker handlar om kvinnors företagande.

Några sådana skäl har inte angetts.

– Kontraktstilldelningen till Serkon har föregåtts av ett konstlat upplägg där starka skäl talar för att parterna ville kringgå upphandlingsreglerna. Kommunens agerande medförde att konkurrensen mellan leverantörerna sattes helt ur spel. Av detta kan följa dålig kvalitet och höga priser på tjänsterna till nackdel för skattebetalarna i Vellinge. Konkurrensen på den aktuella tjänstemarknaden har snedvridits genom

kommunens agerande, framhåller Per-Arne Sundbom, ledamot i Konkurrenskommissionen.

Kommunledningen i Vellinge har tidigare hamnat i blåsväder för att ha låtit VD:n köpa Serkon istället för att sälja bolaget till högstbjudande. □

Kolumn

Ge "radhusproletärer" större tillgångar

VILKEN BLEV SOMMARENS mest olästa bok? Den där flitigt diskuterade volymen, som du bestämde dig för att plöja på stranden för att vidga dina vyer, men som i verkligheten fick ligga kvar på nattygsbordet efter att de första sidorna givit en helt ny innebörd åt begreppet "sommarplåga"?

Det är inte lätt att mäta icke-läsning, men matematikprofessorn Jordan Ellenberg har tagit fram en underhållande metod som åtminstone kan ligga till grund för en gissning. Hans resultat? Sommarens mest olästa bok 2014, och det med god marginal, är *Capital in the Twenty-First Century* av den franske ekonomen Thomas Piketty. Den får andra giganter i köpt-men-inte-läst-genren att te sig som uppslukande underhållningslitteratur.

Piketty väckte enorm uppmärksamhet i våras med sitt omfattande verk, som presenteras som ett slags uppföljare till Karl Marx Kapitalet. Författaren varnar för att klyftan mellan rika och fattiga växer och att det kommer att uppstå ett nytt 1800-talssamhälle när väldiga förmögenheter byggs upp, går i arv och cementerar skillnader mellan människor. Debatten om ojämlikhet var intensiv redan förut, inte minst i USA, och Piketty hällde bensin på brasan.

Hans kritiker har inte ifrågasatt att skillnaderna ökat, men de hävdar att ekonomin är betydligt mer dynamisk än Piketty vill erkänna. Förmögenheter både görs och förloras, och de allra flesta som ligger i topp på olika rikemanslistor har inte ärvt sina pengar utan tjänat dem själva.

Piketty får erkännanden från de flesta håll för att ha samlat intressanta data, men han kritiserats för att övertolka materialet – och framför allt för sina politiska förslag, som går ut på chockhöjda skatter på förmögenheter och högre inkom-

ster. Sådana bördor förstör ekonomins funktionssätt och skadar tillväxten, vilket drabbar dem som har det dåligt ännu värre än dem som har det bra.

Själv tror jag att tesen är på tok för statisk och att Piketty försöker göra naturvetenskapliga lagar av svärförutsägbara mänskliga beteenden, men jag tycker att man ska ta oron för växande förmögenhetsskillnader på allvar.

Däremot har jag en helt annan åsikt när det gäller hur problemet ska tacklas. Pikettys projekt är att göra de rika fattigare. Jag tycker att man ska lägga krutet på att göra de fattiga rikare. Till och med i vårt eget svenska välfärdssamhälle finns gott om familjer utan tillgångar. Även många med fast jobb och god lön är "radhusproletärer", som lever på en angenäm standard men saknar besparingar och står skyddslösa ifall något allvarligt händer med hushållsekonomin. Att säga upp sig, investera i eget företagande, sadla om och lära sig ett nytt yrke är inte att tänka på.

Svenska politiker har ett passionerat intresse för inkomstskillnader, men hur det står till med förmögenheterna är en politisk icke-fråga. Det finns någon sorts tyst överenskommelse om att vanligt folk inte behöver mer pengar än de handlar för. Ökat sparande leder ändå bara till lägre konsumtion och lägre tillväxt, och sparmål som pensioner och utbildning är ju det allmännas ansvar.

Det är hög tid att göra upp med den inställningen, och det vore förnämligt om Pikettys bok kan stimulera en konstruktiv förmögenhetspolitik. Vilka förändringar av skatter och välfärdsprogram stärker det enskilda ägandet? Hur kan sparandet som sker bli mer tillgängligt och användbart i stället för att låsas in i pensioner och hus? Hur kan våra låne- och konsumtionsvanor balanseras av mer sparande och långsiktighet, företagsamhet och investeringar?

Det är frågor som sällan ställs och som saknar bra svar i debatten. Driftiga politiker serveras härmed en profilfråga på silverfat. □

PJ Anders Linder
Chefredaktör tidskriften *Axess*

Kolumn

Fiskaren fångar bidrag – inte fisk

JAG PRATADE MED MIN GAMLE VÄN fiskaren där hemma i byn och insåg att politik och företagande kan röra sig efter tre olika stråk.

Ett stråk är det abstrakta som valrörelser skapar, när politiker och branschföreträdare möts med långa listor på sådant som behöver göras. Vilket ofta är som flugors surr i en vanlig fiskares öron.

Ett annat problemstråk handlar om det som är "naturligt" för företagare. Som att en fiskare har att kämpa mot vädrets krafter, konkurrerande fiskare, sälar, fiskbeståndets upp och ner.

Ett tredje diskussionsstråk om företagandet handlar om det politiska skapar i form av konstiga regler, byråkratisering, avgifter. Det är också här som företagare oftast blir mest förbannade.

Nu ska det sägas att svensk byråkrati är rätt hygglig jämfört med många andra länder. Och erfarenheten säger att detta inte har med reglernas utformning att göra. Ett land, som på papperet har de bästa lagarna och reglerna, kan i praktiken vara ett helvete eftersom byråkraternas är fyrkantiga, korrupta eller allmänt dryga. Medan ett land med bristfällig lagstiftning fungerar perfekt eftersom tillämpningen sker smidigt.

Sverige är nog en kombination av både goda lagar och bra tjänstemän. Problemet uppkommer när regelverket görs om, när ett område påregleras snarare än avregleras, när EU:s klumpiga regelverk ska utföras av nitiska eller nervösa tjänstemän.

Fiskandet tillhör det området.

Att det pratas i valrörelser om stora ting, det tillhör demokratin. Att företagare har att stängas mot vanliga problem ingår också. Men de politiska problemen?

Exempelvis när båten landar med fångst tvingas de ligga några timmar för att länsstyrelsen eventuellt vill inspektera att man hållit sig inom ramarna. Även när det är en fälla som tömts på tjugo minuter.

Det fungerar inte så bra för små båtar som inte har samma kylmöjligheter som de stora fartygen. Och det är sådant som gör att jag genast anar en reglering för att knuffa ut småföretagarna till de storas fördel...

Fiskaren har också synpunkter på alla avgifter och tillstånd som krävs. Tröskeln för generationsskifte höjs. Det kostar multum att registrera en båt hos Trafikverket. Och köpa in fångsträtigheter.

Sen är det kurser och blanketter som ska forceras. Unga som vill börja fiska har svårare att forcera de hinder som regelverket ställer upp än de har att dra sig fram i en osäker näring.

Och miljökraven gör att fisk inte får säljas om gränsvärden blir för höga. Dels är det ett mätproblem, dels leder det fram till att fångsterna istället bärgas av fiskebåtar från andra länder, som inte har samma höga krav.

Dessutom kommer utländska båtar och lossar i svenska hamnar – så att fiskkvoten inte räknas av i deras eget land.

Men är det då bara klagomål, ställer inte politikerna upp också?

Jo, det finns dem som lyssnar och försöker hjälpa till. Och besökande högdjur från den politiska världen uppmanar fiskarna att fortsätta.

Och när fiskarna träffar statens representanter har de gärna långa informationsmöten om hur man ska göra för att söka bidrag...

Det verkar faktiskt som om den företagande fiskarens största problem inte är naturens nycker utan den politiska styrningen. Frågan är vad valrörelsen har att säga om alla de rapporterade verklighetsproblemen som har att göra med sådant som politikerna ställt till med, snarare än det som en svärpåverkad omvärld levererar. □

Stig-Björn Ljunggren

Statsvetare och socialdemokratisk idédebattör, konsult och författare

Medarbetare på Den Nya Valfärden Företagarkontakt.

Ditt stöd gör skillnad

Fyra av fem nya jobb skapas av småföretagare. Vår välfärd, nu och i framtiden, kommer att hänga på små företags möjlighet att växa och anställa.

Företagarklimatet begränsas kraftigt av klämfingriga politiker som skapar krångliga regler, höga skatter samt myndigheters tillämpningar av olämpliga lagar.

Stiftelsen Den Nya Valfärden har sedan starten 1988 utarbetat idéer för ett bättre Sverige och även omsatt en del av dessa idéer i handling.

Vårt hårda arbete har bidragit till att ändra maktavarnas syn på företagare och lättat upp många regler. Stödet från uppemot 20 000 företagare ger oss en röst som hörs.

Ditt stöd gör skillnad. Ju fler röster vi representerar, desto mer tvingar vi politikerna att lyssna på oss och ta del av våra idéer! □

"Ett stort problem är att folk till vänster om sossemittan ofta ser företagare som skurkar per definition. Och tyvärr har de påverkat dagens regler. Den Nya Valfärden utför ett viktigt och bra arbete för att ändra attityderna. På så sätt får vi även ett bättre företagarklimat."

Tore Robertsson,
Skyddsprodukter i Sverige AB

"Vi företagare knyter ofta näven i fickan när myndigheter behandlar oss godtyckligt. Företagarombudsmannen och Konkurrenskommissionen vid Den Nya Valfärden hjälper företagare att få rätt mot myndigheter och sätter ny rättspraxis. Till skillnad mot andra tankesmedjor så förbättrar de företagarklimatet här och nu."

Matz Andersson, Bok & Tryck AB

Företagarombudsmannen

- en del av Den Nya Valfärden

den
nya
valfärden

Granskat av KONKURRENSKOMMISSIONEN

Borlänge kommun struntade i upphandling av asylboende

Borlänge kommun ingick under 2013 en överenskommelse med Migrationsverket om att ordna 12 boendeplatser åt ensamkommande barn från och med maj 2014. Migrationsverkets ersättning till kommunen kommer under en fyraårsperiod att uppgå till mellan 30 och 35 miljoner kronor.

ISTÄLLET FÖR ATT UPPHANDLA TJÄNSTEN köpte kommunen i januari 2014 en minoritetsandel i bolaget Kompetenspartner AB, som fick kommunens uppdrag att sköta driften av boendet. Majoriteten av bolaget ägs av ett privat företag, som på detta sätt har fått del av det aktuella mångmiljonuppdraget utan upphandling.

Konkurrenskommissionens ledamot Lennart Palm är starkt kritisk till att

upphandlingen inte har annonserats så att även andra intressenter kunnat vara med och lämna anbud.

– Det föreligger en i lag föreskriven skyldighet för kommunen att upphandla dessa tjänster. Att kommunen har gått in som minoritetsägare i företaget Kompetenspartner undantar inte från upphandlingslagens krav säger han. □

Tack!

Ett stort tack till våra annonsörer och andra som under året bidragit till vår verksamhet för ett företagsvänligare Sverige

A M P SIGNALTEKNIK AB
A.V.I REDOVISNING
AB DFS
AB STOCKHOLMS PERSIENN & MARKIS
AB TIERPSBYGGEN
A-DELIKATESSER AB
ADMINISTRERA AB
AGROMAINT AB
AJAB SMIDE AB
ALBERTA VVS
ALFREDSSON TRANSPORT AB
ALGUTSRUM BIL & DÄCKSERVICE AB
ALLBYGG VEDUM AB
ALTINS TRAFIK AB
ALUMA AB
AMA MASKIN & TEKNIK AB
AMPLEX AB
ANDERS RÖR AB
ARVIDSJAUR FLYGPLATS AB
ASKELYCKANS KONDITORI AB
ASKERSUND-LAXÅ LASTBILCENTRAL AB
ASPNÄS MASKIN & LANTBRUK AB
AUTONIK AB
AVESTA VERKSTÄDER AB
BAKK ENTREPRENAD AB
BALKEN AB

BECKERS BIL AB
BELLIS BLOMMOR GBG AB
BENGT LUNDGREN TRUCKSERVICE AB
BENGT LÖFSTRANDS ÅKERI
BERGQVIST BRYGGERIDEPÅ AB
BERGS BEGRAVNINGSBYRÅ I SKÅLAN AB
BERNBRO SKOG & JORD
BIKE LINE SWEDEN AB
BIL & TRAKTORSERVICE
BIL-TEAM I ESKILSTUNA AB
BLIXTEL I SÖDERTÄLJE AB
BLOMS TRÄPRODUKTER
BLÅKLINTEN BLOMMOR & PRESENTER AB
BMG RESTAURANGGRUPPEN AB
BOHLINS EL AB, OLLE
BOKFÖRINGSBYRÅN EKONOMILINJEN AB
BOLINDERS ENTREPRENAD AB
BOLLMORA OPTIK AB
BONAJ AB
BOO ENERGI
BORGVALL ´S ELMONTAGE AB
BORRSVÄNGEN AB
BORÅS MARKENTREPRENAD AB
BPS BORR & PUMPSERVICE AB
BRA ÅKERI AB
BRASSERIE COLLIOURE AB

BRINK TEXTIL AGENCY AB
BRUNNSHALLEN
BRÖDERNA FHVR AB
BRÖDERNA PARK AB
BUDBOLAGET LOGISTICS I BORÅS AB
BUKLETTEN AB
BURÅS BYGG AB
BUSSDOKTORN
BYGG & ANLÄGGNINGSMÄTNING I KROKOM AB
BYGG & INDUSTRIASSISTANS AB
BYGGNADSMILJÖ MELLANSVERIGE AB
BYGGNAVET AB
BÄCKS ÅKERI AB
BÄSTEKILLE ÅKERI AB
CAPELCO AB
CATERINGFIRMA PAUL DEGEN
CE TAK & FASAD
CENTERLÖF & HOLMBERG AB
CERADO AB
CERIS RESOR AB
CGT METALL AB
CHESTERTON SVERIGE AB
CHRISTER G BYGGNADSFIRMA
CITYMASKIN I STOCKHOLM AB
CLUB 24 AB
CODE 66

COMBISYSTEM FÖRSÄLJNING AB
CONNECTBLUE AB
CONROCO AB
CONSTRUERA SVERIGE AB
CONWES DEVELOPMENT AND EDUCATION
CREATIVE LIGHT SCANDINAVIA AB
DALARNAS AUKTIONSBYRÅ
DALARNAS PLATTSÄTTNING AB
DAMMRÄTTAN I BORÅS AB
DEFAB PRODUCTION AB
DELLENHUS
DILU BYGGTJÄNST AB
DIN TAKLÄGGARE
DISTRICT ENERGY ENGINEERING I SVERIGE AB
DÄCKHUSET I UPPSALA
E G SERVICE AB
ECOTRANS KONTINENT AB
EDP CONSULT AB
EDSBYNS SKOGSTRANSPORTER AB
EK ´S PLÅT O VENT. SERVICE AB
ELIASSONS SEGELMAK & BÅTKAPELL
ELKONTAKTEN I LINKÖPING
ELLA MALMBORG REKLAM AB
ELMONTÖRERNA AB
EL-X I MALMÖ AB
ENBLOMS GRÄV & SCHAFT AB

 <p>...mycket mer än bara tryck! Bollnäs Tel 0278-105 47 • Söderhamn 0270-172 95</p>		<p>BYGGNADS AB BRÖDERNA PERSSON</p>	<p>Emmaboda Grav- vårdsindustri AB</p>			
<p>Kamarina Restaurang</p>	<p>Krossekonomi AB</p>		<p>Krontorp AB</p>	<p>LL Bolagen</p> <p>MILJÖENTREPRENÖREN</p>		<p>Livs & Jourbutik i Ekillå AB</p>
<p>Betald annonsplats</p>			<p>Betald annonsplats</p>			<p>Minera Skiffer AB</p>
	<p>projektel</p> <p>www.projektel.se</p>		<p>Readsoft AB</p>	<p>Rydéns</p> <p>Est. 1904</p>	<p>Senäte Fastigheter Förvaltning AB</p>	
<p>Nordkalk AB</p>			 <p>TILLMANS NÄR SMAKEN FÅR AVGÖRA</p>		<p>TRELLEGRÄV AB</p>	<p>Wahlbergs Revisionsbyrå i Malmö AB</p>
	<p>Solveigs Tryckeri</p>	<p>Svetax Invest AB</p>			<p>Taxi Norr- botten Service</p>	

ENGLESSON SVERIGE AB	HENRIKSBERGS GRÄV	KYLTJÄNST I NYBRO	MITTSANERING AB
EPOTEX SÄLJSERVICE AB	HERTZMANS GOLV AB	KZ SERVICE O STÄD AB	MKM MATT & KAKELMONTAGE AB
ERGO NORDIC AB	HINDÅS TAK & PLÅTSLAGERI AB	L J L REDOVISNING AB	MLU VHITA TJÄNSTER
ERICHS ARMATUR AB	HINZ AB	LABELE AB	MODERN EKONOMI STOCKHOLM AB
ERICSSON SKROT & TRANSPORTER AB	HOERBIGER SERVICE AB	LAGAB AB	MOHEDA BIL & DÄCK
ESSMA FÖRSÄLJNING AB	HOLMQVIST METALL & GRAVYR AB	LAGERMETALL AB	MOLNBY ENTREPRENAD AB
ETM	HORTANS PLATTSÄTTNING AB	LAGERSTEDT & KRANTZ AB	MORA LASER TECH
EVERÖDS ELBYRÅ AB	HOVA BYGGNADSPLÅT	LAHOLMS LITO AB	MORETIME
EXCLUSIVE CARS I STOCKHOLM AB	HOWDEN AB	LANTZ JÄRN & METALL AB	MYRBERGS GRUS AB
EXMO AB	HÅKAN WAHLBERG BYGG & ALLSERVICE	LARAY AB	MÅRTENSSONS UR & GULD EFTR AB
EXPOMA REKLAM I BORÅS AB	HÅKANS SVETS O ALLREP AB	LARS ANDERSSON FIRMA	MÄLARDALENS MUR & PUTS AB
EXTUNA PRODUKTION AB	HÄSSLEHOLMS SOT & VENT AB	LARS BERGLING BYGG & REPARATIONER AB	MÄLARLIFT AB
FALK BILBÄRGNING	HÄSTÖ HANDEL I HEDEMORA AB	LARS NITZ ÅKERI AB	MÄLARTAK ENTREPRENAD AB
FARM FRITES NORDEN AB	I LUNDBERG RÖRSVETS AB	LARS PERSSON FIRMA	MÄRSTA VÄGG & GOLV AB
FASADGLAS BÄCKLIN AB	IBE-SVETS AB	LASERDOME STOCKHOLM	MÖBLER & SLÖJD AB
FE BYGG & MONTERING	ICA SUPERMARKET	LEFI EKONOMI AB	N J H ENTREPRENAD AB
FINAGOLV AB	ICA SUPERMARKET GAMLEBY	LEHNERING LOGISTICS AB	NEDIS AB
FIRMA TORSTEN ARNESSON	ICA TOR-CENTER AB	LENAS STÄD	NELINS PARTIAFFÄR EFTR AB
FJÄRDHUNDRA ÅKERI AB	IFÖ SANITÄR AB	LENNART GULLBERG CONSULTING AB	NIKLAS BACKTEMAN ÅKERI
FLYGFRAKT AB	IGGESUNDS PLAST & MÅLNINGSTEKNIK AB	LH VENT TEKNIK	NILSSONS BIL O TRANSPORT AB
FORMTEKNIK BREDARYD AB	INDUSTRIUNDERHÅLL AB	LIAB PLÅTBYGGARNA AB	NORDSCHAKT I HEDEMORA AB
FR TEKNIK AB	INGELSTA THERMOFRAKT AB	LIDINGÖ PERSIENNFABRIK AB	NORDSTRÖM & KARLSSON EL AB
FREDDES GOLV & SLIP	INGENJÖRSPOLEN AB	LIMHAMNS BEGRAVNINGSBYRÅ AB	NORÉNS ÅKERI AB
FREEZIT AB	INGVAR WAHLQUIST FIRMA	LINDERÅS RÖR HB	NORREBO TRÄINDUSTRI AB
FÄRGBRON BIFROST AB	INTERLAM AB	LINDESBERGS BILSKADECENTER AB	NOVASIS MITT AB
FÖNSTERRENOVERING I TRANÅS HB	INVID GLOBEN AB	LINNÉAS FOTVÅRD	NYA STRÄNGNÄS FÄRG & GOLV AB
G. LARSSON STARCH TECHNOLOGY AB	ITS LOGISTIKPARTNER AB	LKV BYGG AB	NYA TRAFIKSKOLAN SKARABORG
GAMMALSKEDA ÅKERI AB	ITSLEARNING AB	LL-GRUPPEN AB	NYBETONG I KUMLA AB
GB VERKSTADS & INDUSTRIVAROR AB	J G ANDERSSONS SÖNER AB	LOFTHAMMARS SERVICECENTER AB	NYBYGG I MÖRRUM AB
GBF REDOVISNING DEKLARATION	JACOBSSONS BUSSTRAFIK AB	LOMMA BILVERKSTAD, AB	OFFICE DOKUMENT HALLAND AB
GEHAB KVALITETSPÅBYGGAREN AB	JAN FRISK ENTREPRENAD AB	LULEÅ BIL & BÄTKAROSSERIER AB	OLOFSSONS MARK & ENTREPRENAD
GENERAL TELECOM AB	JAN LINDFORS ÅKERI AB	LULEÅ SOTNING AB	OMNIA LÅKEMEDEL AB
GG GRÄV AB	JEPSSONS	LULLE ´S BIL & SMIDE AB	OSAFRAKT AB
GGP SWEDEN AB	JIPÅ BETONGHÅLTAGNING AB	LUMMELUNDAGROTTAN AB	OVES ASFALTERINGS AB
GHH SCHAKT AB	JJ SVETS O SMIDE AB	LUND & LUND AB	P.T. TRANSPORT AB
GL-AGENTURER AB	JLT RISK SOLUTIONS AB	LUNDBERG,BLOM & CO, BYGGN.FA	PADS SKANDINAVIA AB
GNESTA SCHAKT O ENTREPRENAD	JOBMEAL UMEÅ AB	LUNDBY LIVS AB	PER ANDERS GJEIN ÅKERI AB
GRAND HOTEL I MÖLLE AB	JOHAN FREDRIK FERREIRA FIRMA	LW TOLKSERVICE AB	PER ANDERSSON I RÅNEÅ SKOGSMASKINER AB
GRANFLO BYGG AB	JOHAN NILSSONS LJUD LJUSTEKNIK	LYANDERS FASTIGHETSSERVICE AB	PER NILSSON BYGG I MALMÖ
GRANINGE ENTR AB	JOHANSSON ULF TRANSPORT AB	LÄNSFÖRSÄKRINGAR STOCKHOLM	PERSSENS FASTIGHETS AB
GRANLUND TOOLS AB	JOHN JANSSON IT-KONSULT AB	M BOIJE AB	PETER LARSSONS ÅKERI
GRÄNSHANDEL I STENE AB	JÖNKÖPINGS MONTAGESERVICE AB	M FÄLLMAN ÅKERI AB	PETER MATTSSON BYGG & SCHAKT I OXIE AB
GSP PRODUKTION AB	JÖRGEN BJÖRNKVIST FIRMA	M KNUTSSONS ENTREPRENAD AB	PHOENIX MECANO AB
GULDSTOD AB	K E PUMP & VVS AB	MAARIT TRANSPORT AB	PICA KEMI AB
GUMMIVERKSTAN I ÅSTORP AB	K.B. TRANSPORT O REP	MAGNUS FRÖBERGS BIL O DÄCK SERVICE	PROLS FABRIK AB
GUNNARSSONS SVETS & MEK	KALLE H:S BILPLÅT AB	MALMÖ CITY EL AB	R KJELLBERGS PLAST AB
GUSTAFSKORV AB	KARLSBODA REDOVISNING & KONSULT AB	MAOBEKA AB	RDA-KONSULT AB
GYLLE MEC AB	KARLSSONS BYGG ÖLAND AB	MASKIN & TRANSPORT I ÖREBRO AB	RENOVERING UNIVERSAL I NACKA AB
GÄRÖ PLÅTPRODUKTER AB	KEVO LOKALVÅRD AB	MASKIN O ADR UTBILDARNA AB	RESTAURANG RICHARD SÅNGKOCK
GÄVLE AUTO-BÄRGNING AB	KGW HUSHÅLLSMASKINER	MATADOR PROJEKTLEDNING AB	RETORIKER PETER LIND (TALARTRÄNING)
GÖTEBORGS BUD	KINNVALL G AB	MATS MASKIN & ÅKERI AB	REVISORERNA I BORGHOLM AB
GÖTEBORGS ELSERVICE AB	KIRJES PRODUKTER AB	MATS STAFFAS MAS KONSULT	RIGEF PLASTEMBALLAGE AB
HAGSTRÖMS TRANSPORT AB	KJELL-ÅKE LUSTH ENTREPRENÖR	MAXXA MUR & BYGG AB	RIMBO GUMMIVERKSTAD AB
HALLSTA INSTALLATIONSBYRÅ AB	KLINGS ÅKERI AB	MBM NORDIC AB	RKJ ÅKERI AB
HAMMARPLAST AB	KNAPPENS PREFAB	MC DONALDS	ROGER & MATTIAS BYGG AB
HANS ERIKSSON PLATTSÄTTNING	KOIVONEN SVERIGE FILIAL AB	ME ÅKERI AB	ROLFS KUGGSERVICE AB
HASELA SKOGSENTREPRENAD AB	KORSHAGS	MEJERITRANSPORTER TJ AB	ROSENDALS BYGG AB
HEAVY LIFT CONSULTING SVERIGE AB	KOSKELAS ÖGONKLINIK	MELIN & CARLSSON HYDRAULIC AB	ROSLAGENS VÄRMEMONTAGE AB
HEBY BYGG & GLAS AB	KOSTER MARIN AB	MELLANSVENSK INDUSTRIANERING AB	ROSLAGSGJUTERIET AB
HEDLUNDS TRÄVARU AB	K-PRODUKTER SERVICE AB	MENTROBYGG	ROSTFRIA VA-SYSTEM AB
HEIMROTHS BILUTHYRNING AB	KRAFTHAGEN AB	MICKE SUNDINS ÅKERI	ROSVALLS ÅKERI AB
HELLMAN ÅKERI AB	KRAMER ELECTRONICS SWEDEN AB	MICLEV AB	ROYAL INDIAN RESTAURANG HB
HELLMANS SBA VERKSTAD AB	KRYLBO ELMONTAGE AB	MILJÖ TRANS I SVERIGE AB	RUDÉNS PLASTINDUSTRI AB
HELTÄCKKANDE MATTOR AB	KRYSSRAKETEN	MIMAD AB	RÅDMANSÖ BYGG AB
HEMKÖP HÅLABÄCK	KVALITETSMÅLAREN I ÖREBRO AB	MIMAD AB	RÄTANS STUG & STÄD SERVICE AB
HENKES BYGG & MONTAGE	KVINNOLÄKARNA I VÄSTMANLAND AB	MISA AB	RÄTTVIKS SKROTAFFÄR AB

S ALANDERS ENTREPRENAD	SNICKERIKONTAKT AB	TIBRO BILLACKERING AB	WESTMATIC AB
S M JOHANNESSON AB	SPARK OF LIFE ASSISTANS AB	TIKAB STRUKTURMEKANIK AB	WIDTSKÖFLE AB
SAFE TEAM SVERIGE AB	STILMEKANISKA AB SKELLEFTÄ	TJÄLVESTA REDOVISNING	WIJ GÅRD & VÅRD AB
SAFETY SEAL EUROPE AB	STOCKHOLMS GOLVUTJÄMNING	TK LOGISTIK AB	VOLLSJÖ TRYCK AB
SALDO REDOVISNING AB	STRID TAX	TL ELSERVICE AB	WÄHLIN FASTIGHETER AB
SANDSTRÖM CENTER AB	STUVSTA PLÅTSLAGERI AB	TOMBRI AB	VÄDDÖ MÅLERI O FÖRVALTNING
SANERING O BYGG AB	STÄDBOLAGET FÖL AB	TORNUM AB	VÄG & BYGGNADSGRUS PÅ GOTLAND AB
SANPRO AB	STÄLLNINGSMONTAGE SYD AB	TOUR AND TRANSPORT SERVICE I STH AB	VÄNERSBORGS SVETS-& MEK.VERKST
SAVANNAH EMILIA AB	SUNDAB RONALD SUNDBERG AB	TP ERIKSSONS BYGG	VÄNNÄS VERKSTADS AB
SBF	SUNDAHLS MASKINAFFÄR AB	TRANSAROS AB	VÄRMLAND & DALS SKOGSÄGARFÖRENING
SCAND PRODUKTION AB	SWECO STRUCTURES AB	TROLLHÄTTANS METALLSPRUTNING AB	VÄRNE SKOGSTJÄNST AB
SENTENCE DESIGN AB	SVENSK FETTÅTERVINNING AB	TRYCKERIBOLAGET I TRÄRIKET AB	WÄSTEFORS ÅKERI AB, BRÖDERNA
SIBYLLA TROLLHÄTTAN	SYDSVENSK BEVATTNING I ESLÖV AB	TYDAB	VÄSTERORTS PIZZA GROSSIST AB
SIGTUNA TEAM CAR AB	SYDSVENSKA HÄLSOGRUPPEN AB	TYRESÖ EKONOMISERVICE AB	VÄSTKUSTENS INDUSTRISERVICE AB
SKARVIKS BIL AB	SÄLLEBRÄTENS GRUPPBOSTAD AB	TYSSLINGE ÅKERI AB	ZIONS BILPLÅT & LACK AB
SKATT & EKONOMIKONSULT SVERIGE AB	SÄLLSTRÖMS SVETS & ÅKERI	UB KJELLKVIST MEKANISKA AB	Å-BAREN AB
SKRIVCENTER	TAKAKUSTIK I STOCKHOLM AB	ULF OLSSON JORDBRUK-LANTBRUK	ÅJ MÅLERI AB
SKSR I LINKÖPING AB	TAKORAMA AB	ULTRA CLEAN I MALMÖ AB	ÅKE JOHANSSONS ÅKERI
SKÅNE MARMOR AB	TANDLÄKARE GÖRAN EMANUELSSON	UPPLANDS VÄSBY VETERINÄRMOTTAGNING AB	ÅKERMAN & LUND ORGELBYGGERI AB
SKÅNE-BLEKINGE PÄLSDJURSUPPFÖDARE	TEAM G EL & VVS AB	V.I.S.K.O.S AB	ÅKESSON HEM & MILJÖ AB
SKÅNELA TRANSPORT AB	TEAMPIPE SWEDEN AB	VADSBO SKOG AB	ÖREBRO EXPRESS AB
SKÅNETRYCK AB	TEGSNÄSSKIDAN AB	WADSTENS KÖTT & CHARK AB	ÖRNSKÖLDVIVIKS OLJETRANSPORT AB
SKÄRHAMNS FRYS AB	TELECONTRACTING SCANDINAVIA AB	WAKERS CONSULTING AB	ÖSTERLENS KRAFT AB
SL ENTREPRENAD & TELETEKNIK	TENNECO AUTOMOTIVE SVERIGE AB	VEJLAS TRANSPORTER AB	
SLANGSERVICE I UPPSALA AB	TEXAS SMOKE HOUSE SMM AB	WENDELIUS PASSERSYSTEM AB	
SLITE STENHUGGERI AB	TFB PRODUCTION AB	VENTUR TEKNISKA AB	
SMB RESTAURANG I HELSINGBORG	THE BUGLI COMPANY AB	VERKTYGSBODEN AB	
SMÅLANDSPLAST AB	THOMAS HANSSON FIRMA	WESSLEN & KREUGER AB	

Energiskog

SCA och norska Statkraft gör en storsatsning på vindkraft. De båda företagen vill bygga sex vindkraftsparker i Mellan-norrlands skogsbygder med totalt 450 vindkraftverk. Fullt utbyggd kommer satsningen att ge 2 400 GWh förnybar el per år, nära två procent av Sveriges totala elförbrukning och

betydligt mer än den totala vindkraftsproduktionen idag, en satsning på över 16 miljarder kronor. Våra växande skogar binder koldioxid, ger värdefull råvara för Sveriges viktigaste industri och förnybar el – utan att vi behöver elda upp prima industriråvara.

www.forestproducts.sca.com

SCA FOREST PRODUCTS

Välkommen till Den Nya Valfärden!

Den Nya Valfärdens verksamhet finansieras genom stöd från uppemot 20 000 företag, för det mesta mindre företag med färre än fem anställda. Varje år talar Den Nya Valfärdens 25 näringslivskonsulenter med ungefär 120 000 företagare.

Jan Falk är VD för Den Nya Valfärden Företagarkontakt AB, som hanterar relationerna med stödföretagarna.

– Jag betvivlar att någon annan organisation har så täta kontakter med svenska företagare, säger Jan Falk. Med ungefär 500 företagarkontakter per arbetsdag ligger vi sannolikt i topp. Det betyder att vi vet hur svenska företagare, särskilt småföretagarna, tänker.

– Just nu tänker de naturligtvis på valet den 14 september. De flesta oroar sig för vad Miljöpartiet och Vänsterpartiet kan tvinga Socialdemokraterna till om det blir en rödgrön regering, fortsätter Jan Falk. Våldigt många talar om att de skulle önska att Socialdemokraterna och Moderaterna slog ihop sina påsar och bildade en gemensam regering.

Jan Falk anser inte att det är särskilt sannolikt med en koalitionsregering med (s) och (m), men säker vill han inte vara.

– Underligare saker har väl hänt, säger han. Som Socialdemokraterna säger på annan plats i den här tidningen är "blockpolitiken förlegad och försvårar en utveckling av Sverige i positiv riktning". Det måste väl vara någon sorts invit, fast man vet förstås inte till vilka av allianspartierna.

PATRIK ENGELLAU är ordförande i Stiftelsen Den Nya Valfärden.

– Då och då hör företagare av sig spontant och kommer till och med på besök, säger han. Det gillar vi. Man behöver inte vara stödföretagare för att ta kontakt.

– Det är bara att ringa, instämmer Jan Falk. Antingen till mig i Örebro på 019-503 11 01 eller till Patrik i Stockholm på 08-545 03 800.

STIFTELSEN DEN NYA VÄLFÄRDEN är en tanke- och handlingsmedja som arbetar med företagarefrågor. Vad det betyder är inte självklart. Stiftelsen har definierat saken mycket brett och sysslar med allt från hjälp till enskilda företagare till institutionella förändringar i det svenska samhället. Till exempel driver stiftelsen sedan drygt tjugo år Konkurrenskommissionen som är en expertgrupp som undersöker konkreta fall av misstänkt offentlig konkurrensnedvidning där privata företag missgynnas. Kommissionen har erfarna jurister som bedömer konkreta fall enligt Svea Rikes lag. Konkurrenskommissionen är naturligtvis ingen domstol eftersom den inte kan utdöma några straff, men det behövs inte, eftersom ett felande kommunalråd tycker det är pinsamt nog att bli uthängd i lokalpressen efter kritik från kommissionen.

I början struntade politiker och offentliga tjänstemän i vad kommissionen ansåg, men med tiden har de lärt sig att sådant kan leda

till besvär om Konkurrenskommissionen exempelvis väljer att driva ärendet vidare till en domstol eller till EU.

Numera är Konkurrenskommissionen erkänd auktoritet inte minst i upphandlingsfrågor. Det händer till och med att företrädare för kommuner ringer och ber om råd. Till företagarnas hjälp driver Den Nya Valfärden också Företagarombudsmannen, som kan rycka ut när företagare råkar illa ut på grund av byråkrati och myndigheters motsträvighet. Företagarombudsmannen har bland annat gjort undersökningar av skatteväsendet och kunnat konstatera att förvaltningsdomstolarna – som dömer i skattemål – har en tydlig tendens att vara partiska till statens förmån och till företagens nackdel.

I ANDRA ÄNDAN AV Den Nya Valfärdens verksamheter finns sådant som att ändra politik och institutioner på ett mer allmänt sätt. Till exempel har stiftelsen i snart två decennier verkat för sänkta arbetsgivaravgifter – för att företagarna vill det och för att främja sysselsättningen. I början ville inga politiska partier, och framför allt inte finansministrar, höra på det örat, men gradvis har sänkta arbetsgivaravgifter kommit att bli ett vedertaget och ofta utnyttjat inslag i sysselsättningspolitiken, kanske inte för att stiftelsen sagt det, men för att alltför insett arbetsgivaravgifternas betydelse för jobbskapandet.

ETT ANNAT OMRÅDE där Den Nya Valfärden haft avgörande betydelse är skolpengssystemet. Stiftelsen skrev böcker om systemet i början av 90-talet och hjälpte till att införa systemet i Sveriges första skolpengskommun, som var Vaxholm.

Man kan fråga sig vad skolpeng har med företagande att göra. Om man reducerar företagarefrågor till sådant som skatter, regelbördan för företag och arbetsmarknadslagstiftningen så verkar skolpengen falla utanför. Men i en annan bemärkelse är skolpengen i grunden en företagarefråga: skolpengssystemet öppnar ett nytt område för fritt företagande och överför makt från producenter till konsumenter – i detta fall från kommunpolitiker till föräldrar – genom att föräldrar och barn får välja mellan konkurrerande skolor. På liknande sätt har Den Nya Valfärden genom åren lanserat förslag till ökat brukarinflytande inom skola, vård och omsorg – det system som Den Nya Valfärden döpt till "kundvalsmodellen". □

Jan Falk, VD för Den Nya Valfärden Företagarkontakt AB och Patrik Engellau, ordförande i Stiftelsen Den Nya Valfärden välkomnar svenska företagare på en kaffe och en pratstund.

den
nya
valfärden

Postadress: Box 5625, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Danderydsgatan 10, Stockholm
Telefon: 08-545 038 10
E-mail: info@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se